

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ЮНАЦТВА ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

*100-річчю від дня народження
ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
присвячується*

ВИСОКИХ ЛІТ ВИСОКИЙ ЛЕТ

Коментований бібліографічний покажчик

УДК 821.161.2.09 (477.53)

В 53

Упорядник: *Любов Іванівна Картальова*

Доповнення

і редагування: *Надія Михайлівна Требіна*

Високих літ високий лет. До 100-річчя від дня народження О. Т. Гончара (1918–1995) : коментований бібліографічний покажчик / упорядник Л. І. Картальова, доповнення і редагування Н. М. Требіної ; Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесея Гончара. – доп. і перероб. вид. – Полтава, 2017. – 52 с.

У бібліографічному покажчику зібрана література про життя і творчість видатного письменника-полтавця, громадсько-культурного діяча, лауреата Державних премій СРСР, УРСР, Героя України О. Т. Гончара, наявна у фондах Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва імені Олесея Гончара.

В ньому представлені багатотомні видання, окремі видання творів письменника, публікації їх у збірниках та періодиці. Матеріали розміщені у відповідних розділах, а у їх межах – за алфавітом авторів і назв або в зворотню хронологічному чи логічному порядку. Хронологічні рамки для важливих, цінних статей з періодики – 20-22 роки, для книг – 30-40 років. Покажчик доповнений книгами та матеріалами з періодики за 2008-2017 рр.

Бібліографічний посібник адресований бібліотечним працівникам, викладачам, вчителям, студентам, старшокласникам, краєзнавцям, усім, хто цікавиться життям і творчістю нашого земляка.

З М І С Т

В С Т У П	4
Основні дати життя і творчості О. Т. Гончара	5
Заповіді Майстра	8
ВИДАННЯ ТВОРІВ О. ГОНЧАРА	9
Окремі видання	10
Видання творів російською мовою	14
Публікації творів у збірниках та періодичних виданнях	15
Щоденникові записи	15
Про культуру, духовність	17
Про відомих людей	18
Інтерв'ю. Виступи	18
Про українську мову	19
ЛІТЕРАТУРА ПРО ОЛЕСЯ ГОНЧАРА	20
Публікації у періодичних виданнях	22
Біографія (окремі сторінки)	24
Спогади про письменника	27
Листування	29
Полтавщина в житті письменника	30
ЛІТЕРАТУРА ПРО ТВОРЧІСТЬ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА	32
Про окремі твори	35
"Людина і зброя"	36
"Прапорonosці"	37
"Собор"	38
"Твоя зоря"	40
"Тронка"	41
"Щоденники"	42
Сценарії за творчістю	43
Уривки з віршів, вислови про О. Т. Гончара	44
УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ О. Т. ГОНЧАРА	47
Музеї. Пам'ятники О. Гончару	49
Художні твори, присвячені О. Гончару	50

В С Т У П

Депутат Верховної Ради СРСР, УРСР, двічі лауреат Державної (Сталінської) премії СРСР (1948, 1949), Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1962), у 1959–71 рр. – голова правління Союзу письменників України, лауреат Ленінської премії (1964), лауреат Державної премії СРСР (1982), Герой Соціалістичної Праці (1978), академік

АН УРСР (1978), Герой України (2005, посмертно), кавалер десяти орденів, в т. ч. двох бойових – Червоної Зірки і Слави третього ступеня, багатьох медалей, в т. ч. трьох медалей "За відвагу". Це він – Олесь Терентійович Гончар, гордість нашого краю. З раннього дитинства майбутній письменник виростав у бабусі і дідуся у слободі Суха (нині – Кобеляцького р-ну) і насагу на любов до життя, до творчості дала йому Полтавська земля.

Його земне життя тривало 77 років, і це були роки творчого горіння й неспокою. Письменницьке його життя триватиме доти, доки існуватиме українська література. Твори Олеся Гончара Україна читатиме завжди, бо всі вони – про найважливіше, найактуальніше, найболючіше. І разом вони немовби є однією величезною книгою-епопеєю про війну і мир, людину, Україну, український народ. Його твори вийшли за межі суто літератури, вони стали частиною нашого життя.

Голос Олеся Гончара на захист України і її талантів, як найціннішого скарбу, завжди звучав всесильно. Як громадський діяч, мужньо відстоював він ідеали демократії і незалежності України, брав участь у I Всесвітньому з'їзді "Зеленого світу", виступав на I з'їзді Товариства української мови ім. Т. Г. Шевченка і благословляв його на подвижницьку діяльність по відродженню нашої духовності.

Письменник стояв біля витоків РУХу, підтримував голодуючих студентів у жовтні 1990 р. Йому першому серед письменників Незалежної України було надано почесне звання "Інтелектуал світу 1993 року".

Олесь Гончар був великим Українцем, совістю нашої нації, вірним, люблячим сином своєї країни. **"Яка ж вона таки прекрасна, наша Україна! Нема, нема на світі другої такої"**, – писав він у своєму щоденнику 1973 року. За десять днів до відходу у Вічність – 4 липня 1995 року – відмітив: **"Дякую Богові, що дав мені народитися українцем"**. **"... Бережіть Україну"**, – заповітно прошептав він на останній путі у Вічність.

Основні дати життя і творчості Олесе Гончара

- 1918 3 квітня – народився Олександр (Олесь) Гончар у сім'ї Біличенків Терентія Сидоровича і Тетяни Гаврилівни, які в той час проживали у передмісті Дніпропетровська.
- 1920 Смерть мами, з дворічного віку виховувався у маминих батьків у с. Суха (нині – Кобеляцького р-ну Полтавської обл.).
- 1925–1933 Навчався у школах сіл Суха, Хорішки, Бреусівка. Друкувався, а потім працював у редакціях районних газет Козельщини та Семенівки.

- 1934–1937 Навчався в Українському газетному технікумі (Харків), працював учителем у с. Мануйлівка Полтавської області, потім – у редакції газети "Ленінська зміна".
- 1937 Почав друкуватися в "Літературній газеті", газетах "Комсомолец України", "Молодий більшовик".
- 1938 Вступив на філологічний факультет Харківського університету. Надрукована новела "Черешні цвітуть".
- 1938–1941 Оpubліковані новели "Іван Мостовий", "Черешні цвітуть", "Орля", "Стокозове поле" та інші.
- 1941 З третього курсу університету пішов добровольцем на фронт у лавах студентського батальйону.
- 1941–1942 Поранення, полон, перебування у концтаборах "Хорольська яма", "Холодногірський", втеча.
- 1943–1945 Командир мінометної обслуги, гвардії старший сержант, старшина мінометної роти.
- 1946 Закінчив Дніпропетровський університет, вступив до аспірантури Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка; опублікована повість "Альпи" – перша книга трилогії "Прапороносці", новела "Модри Камень"; став членом Спілки письменників СРСР.
- 1947 Вийшов роман "Голубий Дунай", повість "Земля гуде".
- 1948 Лауреат Державної (Сталінської) премії СРСР за роман "Прапороносці".
Вийшов роман "Злата Прага", збірка оповідань "Модри Камень".
- 1949 Лауреат Державної (Сталінської) премії СРСР за роман "Злата Прага".

- 1951–1959 Вийшли окремими виданнями: повість "Микита Братусь", роман "Таврія", повість "Щоб світився вогник", кіноповість "Партизанська іскра", роман "Перекоп", збірки оповідань "Чари-комиші", "Південь", "Маша з Верховини".
- 1959–1971 Голова правління Спілки письменників України.
- 1959–1986 Секретар правління Спілки письменників СРСР.
- 1960 роман "Людина і зброя".
- 1962 лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка за роман "Людина і зброя".
- 1963 роман "Тронка".
- 1964 лауреат Ленінської премії за роман "Тронка".
- 1968 роман "Собор", вилучений з літературного обігу на 20 років.
- 1970 роман "Циклон".
- 1972 книга "Про наше письменство".
- 1973 повість "Бригантіна".
- 1973 голова Українського Республіканського Комітету захисту Миру, член Всесвітньої Ради Миру.
- 1978 Академік АН УРСР, Герой Соціалістичної Праці.
- 1980 роман "Твоя зоря"; книга "Письменницькі роздуми".
- 1981 "Тоголівськими шляхами".
- 1982 Лауреат Державної премії СРСР за роман "Твоя зоря".
- 1985 збірка "Фронтові поезії".
- 1986 повість "Чорний Яр".
- 1987 виступ на Всесоюзній творчій конференції з промовою "То звідки ж явилась "звізда Полин?"; книга оповідань і повістей "Далекі вогнища".
- 1989 Нагороджений золотою медаллю ЧСРСР; Участь у відкритті установчого з'їзду Народного Руху України; Виступ на сесії Верховної Ради України.
- 1990 Вихід з лав КПРС (партійний стаж – 54 роки).
- 1990, січень Виступ на мітингу з нагоди річниці Соборності України.

- 1990, серпень виступ на I Конгресі Міжнародної асоціації українців.
- 1991, вересень виступ на Конгресі інтелігенції України.
- 1991, грудень виступ на сесії Верховної Ради України з нагоди проголошення Незалежності України.
- 1991 Українська діаспора запропонувала кандидатуру О. Гончара на здобуття Нобелівської премії.
Вийшла книга "Чим живемо. На шляхах до українського Відродження".
- 1992, червень Присуджено звання почесного доктора літератури Альбертського університету (Канада), вперше в Україні.
- 1993 Міжнародний біографічний центр Кембриджа (Великобританія) присвоїв звання "Всесвітній інтелектуал".
- 1994, грудень 2-й інфаркт.
- 1995, липень 3-й інфаркт.
- 1995, 14 липня Відійшов у Вічність, похований у Києві на Байковому кладовищі.
- 1997 Полтавській обласній бібліотеці для юнацтва, Козельщинській районній бібліотеці Полтавської області, бібліотеці № 155 м. Києва, середній школі № 2 м. Кобеляки Полтавської області присвоєно ім'я Олесь Гончара.
- 1998 Заснування літературної премії ім. Олесь Гончара. Відкриття пам'ятника на Байковому кладовищі у м. Києві.
- 1998 Херсонській обласній науковій бібліотеці присвоєно ім'я Олесь Гончара
- 2000 Відкриття Музею-садиби О. Гончара в с. Суха Полтавської області.
- 2001 Відкриття пам'ятника О. Гончару в м. Києві.
- 2005 Присвоєно звання Героя України (посмертно).
- 2008 Дніпропетровському національному університету присвоєно ім'я Олесь Гончара.

ЗАПОВІДІ МАЙСТРА:

Собори душ своїх берегти;

Берегти національні святині;

Берегти національну еліту;

Берегти національну мораль;

Берегти гармонію душі і природи;

Берегти національний ідеал краси;

Берегти національну і історичну
пам'ять;

Берегти національний оптимізм.

ВИДАННЯ ТВОРІВ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

*... Україна – незалежна, сильна,
горда – то була і назва, і суть
найзаповітнішої книги, над
творенням якої працював до
останньої хвилини Олесь Гончар.*

А. Погрібний

*"Дякувати Богові, я належу до тих,
кого читають. І читають глибоко".
16.05.1995, "Щоденники"*

Твори : у 12-ти т. – К. : Наукова думка, 2001–2012.

Т. 1: Прапорonoсці; Поезії; Коментарі / Упоряд. та комент. С. А. Гальченка. – 2001. – 576 с.

Т. 2: Земля гуде; Партизанська іскра; Микита Братусь; Щоб світився вогник; Оповідання з циклу "Південь"; Коментарі / Упоряд. С. А. Гальченка. – 2002. – 512 с.

Т. 3: Таврія; Перекоп; Коментарі / Упоряд. В. Г. Донченко. – 2003. – 680 с.

Т. 4: Людина і зброя; Циклон; Коментарі / Упоряд. В. Г. Донченко. – 2004. – 624 с.

Т. 5: Тронка; Собор; Коментарі / Упоряд. та комент. С. А. Гальченка. – 2005. – 576 с.

Т. 6: Бригантина; Берег любові; Коментарі / Упоряд. та комент. О. І. Гожики. – 440 с.

Т. 7: Твоя зоря; Далекі вогнища; Спогад про океан; Коментарі / Упоряд та комент. С. А. Гальченка. – 2008. – 560 с.

Т. 8: Мала проза; Коментарі / Упоряд та комент. Н. Г. Баштової. – 2009. – 496 с.

Т. 9: Кн. 1 : Публіцистика / Упоряд. та комент. В. М. Галич, О. А. Галич. – 2012. – 887 с.

Т. 10: Листи / Упоряд. та комент. Я. Г. Оксюти. – 2011. – 808 с.

Твори : в 7-и т. / Примітки Г. В. Ковалю – К. : Дніпро. – 1987–1988.

Т. 1: Фронтові поезії; Прапорonoсці: Трилогія; Новели. – 1987. – 550 с.

Т. 2: Таврія: роман; Перекоп: роман. – 1987. – 717 с.

Т. 3: Земля гуде: Повість; Партизанська іскра: Кіноповість. – Микита Братусь : повість; Щоб світився вогник: Повість; Оповідання з циклу "Південь". – 1987. – 717 с.

Т. 4: Людина і зброя: роман; Циклон: роман. – 1987. – 589 с.

Т. 5: Тронка: роман у новелах; Бригантина: повість. – 1988. – 487 с.

Т. 6: Берег любові: роман; Оповідання; Статті. – 1988. – 703 с.

Т. 7: Собор: роман; Твоя зоря: роман. – 1988. – 656 с.

Твори : в 6-ти т. – К. : Дніпро, 1978–1979 рр.

Твори : у 2-х т. / Вступ. стаття М. Бажана. – К.: Дніпро, 1983.

Т. 1.: Людина і зброя. Циклон : романи. – 583 с., 1 л. портр.

Т. 2: Тронка. Твоя зоря: Романи. – 645 с.

Твори : в 2-х т. – К. : Наукова думка, 1993. –

Вибрані твори : у 4-х т. – К. : Сакцент Плюс, 2005.

Т. 1: Тронка. Собор. Кресафт. – 2005. – 544 с.

Т. 2: Циклон. Твоя зоря. Микита Братусь. Далекі вогнища. – 2005. – 736 с.

Т. 3: Людина і зброя. Чорний Яр. – 2005. – 320 с.

Т. 4 : Прапорonosці. Письменницькі роздуми. – 2005. – 416 с.

Вибрані твори. – К. : Сакцент Плюс, 2004. – 512 с.

Вибрані твори. – К. : Дніпро, 1971. – 814 с.

Вибрані твори. – К. : Дніпро, 1968. – 814 с.

Вибране. – К. : Рад. письменник, 1948. – 446 с.

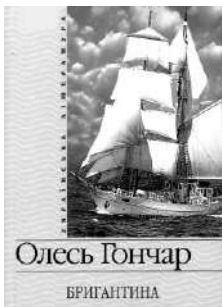
Окремі видання творів

Берег любові : роман; Бригантина : повість / вступ. стаття М. Братана. – Сімферополь : Таврія, 1981. – 415 с. : іл., 1 л. портр.

Берег любові : роман. – К. : Радянський письменник, 1976. – 227 с.

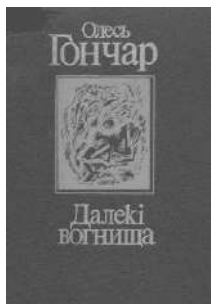
Події твору відбуваються на півдні України. В центрі оповіді – доля старого моряка Андрона Ягнич та його юної племінниці медсестри Інни Ягнич, історія її кохання.

Бригантина : повість. Оповідання. – Х. : Фоліо, 2006. – 383 с. – (Українська література).

Бригантина : повість / Вступ. стаття Л. М. Коваленка. - К. : Рад. письменник, 1980. – 208 с. : іл. – (Шкільна бібліотека).

Повість присвячена проблемі виховання т.зв. "важких" підлітків. Піднімаються питання захисту природи, збереження в людині моральної чистоти.

Гори співають : оповідання. – К. : Веселка, 1995. – 207 с.

Далекі вогнища : нові твори. – К. : Рад. письменник, 1987. – 287 с.

До книги увійшли ряд оповідань та дві повісті. Їх герої потрапляють у надзвичайно драматичні ситуації, для виходу з яких потрібне велике напруження моральних і фізичних сил.

Земля гуде : повість. Для серед. шкіл. Віку / Худож. Л. І. Резниченко. – К. : Веселка, 1979. – 150 с. : іл. Нескорена Полтавчанка (Земля гуде); Повість. – К.: Молодь, 1965. – 232 с. – (Герої. Роки. Звершення).

У творі йдеться про події Великої Вітчизняної війни в окупованій Полтаві, про підпільну комсомольсько-молодіжну

групу, яка діяла у місті, та її керівника – Лялю Убийвовк, якій у 1965 р. було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Катарсис. – К. : Український світ, 2000. – 136 с. : фот. – (Український портрет).

Це щоденникові записи воєнних літ (1943–1945), де ст. сержант О. Гончар розповів про свою військову одісею – шлях добровольця Харківського студбату, воїна і старшини мінометного підрозділу, про перипетії воєнних літ, про руйнівну силу війни. Поданий також тріалог, де з В. Д. Гончар, дружиною письменника, розмовляють І. Драч та В. Аблицов.

Людина і зброя : роман. – К. : Український письменник, 1994. – 287 с. – (Шкільна бібліотека).

Людина і зброя : роман. – Дніпропетровськ : Промінь, 1989. – 309 с. : іл. портр. – (Доблесть).

Людина і зброя : роман. Прапороносці : трилогія. – К. : Дніпро, 1984. – 719 с. – (сер. "Звитяга").

Людина і зброя : роман / передмова О. Кундзіча. – К. : Молодь, 1978. – 334 с. : л. порт. – (Шкільна бібліотека).

Твір удостоєний Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка у 1962 р. У ньому відтворені події найтяжчого етапу Великої Вітчизняної війни – її перших місяців.

Перекоп : роман. Чотири шаблі : роман. – К. : Український центр духовної культури, 1998. – 504 с. – (Український історичний роман).

Перекоп : роман. – К. : Дніпро, 1987. – 329 с.

Роман присвячений подіям громадянської війни в Україні.

Поетичний пунктир походу : поезії. – К. : Видавничий центр "Просвіта", 2000. – 120 с. : фот.

Все, що довелось пережити автору на нелегких воєнних дорогах, зафіксовано у його фронтових віршах, які вперше оприлюднені у збірнику.

Прапороносці. Собор : посібник для 11 класу. Біографія письменника. Стислий переказ творів. Аналіз текстів. Загальний аналіз творчості письменника. Зразки учнівських творів. – Харків : Ранок, 2001. – 80 с. – (Літературна крамниця).

Прапороносці : трилогія : для ст. шк. віку / (Післяслово В. К. Ковалю; Худож., оформл. М. С. Пшінки). – К. : Веселка, 1995. – 463 с. : іл.

Прапороносці : трилогія / вступ. стаття Л. Новиченка ; худож. В. І. Лопата ; портр. роботи худож. М. Н. Гроха. – К. : Дніпро, 1981. – 471 с. : іл.

Трилогію складають книги: "Альпи", "Голубий Дунай", "Злата Прага". Це правдивий автобіографічний твір про події Великої Вітчизняної війни. В ньому відтворені народний характер, наш національний менталітет, гуманізм душі українця, героїка в борні за свободу, всенародна думка про долю планети і людства, тема боротьби з фашизмом.

Собор : роман. К. : Веселка, 1992. – 286 с. : іл. – (Шкільна бібліотека).

Собор : роман. – К. : Дніпро, 1989. – 270 с.

Собор : роман. – К. : Радянський письменник, 1968. – 319 с.

На християнський храм, збудований козаками після розгрому Січі і який є втіленням високого духу народного, посягнули ідеологи бездуховності, кар'єризму. Вони хочуть перетворити його на кафе, осереддя перекачування грошей. Цьому протистоять сміливці.

Цей роман посягнув на основи системи. У ньому – конфлікт режиму з народом, конфлікт творців і руйначів, конфлікт народу-будівничого і системи-браконьєра.

Спогад про океан : новели / [упоряд. В. Д. Гончар; передм. Я. П. Гояна; худож. О. В. Штанко]. – К. : Веселка, 1995. – 398 с. : іл.

Книга складається з новел, що увійшли до золотого фонду національного письменства: "Модри Камень", "Весна за Моравою", "Маша з Верховини", "Кресафт", "Геній в обмотках", "Чорний Яр" та інші.

Таврія : роман / іл. художника Лопати В. І. - К. : Дніпро, 1980. – 329 с. : іл.

Змальовані події 1914 р. Селяни з рідної Полтавщини змушені податися в Каховку на ярмарок батраків. В тяжкій праці марнують вони свої кращі роки. Стихійний виступ заробітчан переростає в організований страйк. У творі показане зростання самосвідомості селян.

Твоя зоря : роман : для ст. шкільного віку / [передм. А. Г. Погрібного; худож. О. В. Штанько]. – К. : Веселка, 1993. – 383 с. : іл. – (Шкільна б-ка).

Твоя зоря : роман. – К. : Дніпро, 1985. – 368 с.

Твоя зоря : роман. - К. : Радянський письменник, 1980. – 359 с.: іл.

У 1981 р. роман відзначений Державною премією СРСР. Читачів не залишають байдужими картини тоталітарного свавілля, зокрема, жорстоке руйнування українського села.

Головний герой К. Заболотний – український дипломат, людина з глибоко розвинутим почуттям гідності і честі.

Тронка : роман у новелах. - К. : Дніпро, 1984. – 294 с.: іл. – (Шкільна б-ка).

Тронка. Собор : романи. - К. : Дніпро, 1992. – 688 с. – (Б-ка укр. класики "Дніпро").

Тронка : роман у новелах. - К. : Дніпро, 1984. – 294 с. : іл. – (Шкільна б-ка).

Тронка : роман у новелах. – К. : Молодь, 1976. – 294 с.

Тронка-дзвіночок на овечій шиї, голос заблукалої отари, звук чабанської землі. Хто не чує своєї землі, той приречений на духовну самотність – головна думка 12 новел роману. Книзі присуджена Ленінська премія (1964 р.).

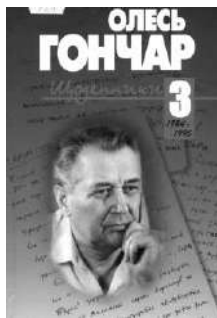
Циклон : роман; Тронка : роман у новелах; Собор : роман / післямова А. Погрібного. – К. : Радянський письменник, 1990. – 591 с. : 1 л. портр.

Циклон : роман. – Ужгород : Карпати, 1981. – 264 с. : іл. – (Б-ка "Карпати").

Циклон : роман. – К. : Радянський письменник, 1970. – 286 с.

Твір є самотнім продовженням роману "Людина і зброя".

В ньому – два часових виміри: трагічні і героїчні 40-і рр. ХХ ст. та рятування людей під час повені на Прикарпатті у другій половині 60-х рр. Автор вперше показав надлюдські виміри опору патріотів циклонічним силам руйнації, бездушності, омертвіння. Проблеми війни і природи переплітаються у творі з глибокими роздумами про творчість і про мистецтво.

Щоденники : у 3-х т. / [упоряд., підгот. текстів, ілюстр. матеріалу В. Д. Гончар; худож. оформ. П. С. Пшінки]. – К. : Веселка

Т. 1: (1943–1967). – 2002. – 455 с. : іл.

Т. 2: (1968–1983). – 2003. – 607 с. : іл.

Т. 3: (1984–1995). – 2004. – 606 с. : іл.

Перший том записів охоплює період, коли прийшла до письменника світова слава, всенародне визнання та любов.

Записи дають уявлення про автора як людину щирю і принципову, патріота рідної землі.

Записи 1968–1983 рр. показують, як О. Гончар відчував на собі тиск тоталітаризму. Та тяжкі моральні випробування не зломали духу письменника. Він був вірний своїм принципам, працював, вів активне громадське життя.

Деякі події минулих часів, що описані в I-II томах автор аналізує по-новому, доповнює, коментує в III томі. Постає перед читачем активним політичним і культурним діячем, філософом, психологом.

Чим живемо. На шляхах до українського Відродження. – К. : Радянський письменник, 1991. – 38 с.

Видання творів російською мовою

Собрание сочинений: в 5-ти т. Пер. с укр. – М. : Художественная литература, 1973–1975. – Т. 1–5.

Избранное : авториз. пер. с укр. / [вступ. статья Г. Лолидзе ; худож. Н. Крылов]. – М. : Худож. Лит, 1978. – 736 с. : 1л. портр.

Избранное. – К. : Радянський письменник, 1951. – 200 с.

Берег любви : роман, повесть и рассказы. Авториз. пер. с укр. / послесл. Ю. Барабаша. – М. : Молодая гвардия, 1978. – 558 с. : ил., 1л. портр.

Бригантина : повесть / авториз. пер. с укр. – М. : Советский писатель, 1975. – 263 с.

Далекие костры : повести, рассказы / пер. с укр. О. Гончара. – М. : Советский писатель, 1990. – 382 с. : ил.

Знаменосцы : роман-трилогия. – М.: Воениздат, 1990. – 399 с.

Знаменосцы : роман-трилогия / [пер. с укр. Л. Шапиро ; предисл. Л. Новиченко]. – К. : Молодь, 1987. – 416 с. : [8] л. ил.

Перекоп : роман / [авториз. пер. с укр. И. Карабутенко, А. Островского]. – М. : Воениздат, 1980. – 413 с.

Собор : роман / [авториз. пер. с укр. Н. Новосельцевой ; автор послесл. Ю. Щербак]. – М. : Советский писатель, 1988. – 268 с.

Собор. Твоя заря : романы. – М. : Известия, 1987. – 714 с. : ил.

Твоя заря : роман. – М. : Советский писатель, 1983. – 399 с., портр.

Твоя заря. Берег любви : романы; рассказы / вступ. статья Г. Ломидзе. – М.: Художественная литература, 1983. – 687 с.

Тронка. Циклон : романы / [пер. с укр. И. Карабутенко]. – М. : Известия, 1981. – 573 с.

Тронка : роман в новеллах / [пер с укр. И. Карабутенко и И. Новосельцевой]. – М. : Художественная литература, 1979. – 303 с.

Черный Яр : рассказы. – М. : Правда, 1986. – 46 с.

Публікації творів у збірниках та періодичних виданнях

Вірші // Антологія української поезії : в 6 т. – К., 1985. – Т. 5. – С. 149–152.

Твори // Українське слово : в 4-х кн. – К., 2003. – Кн. 3. – С. 274–299.

Модри Камень. На косі : новели // Три зозулі з поклоном. – К., 2000. – С. 71–88.

Танкіст : [вірш] // Рядки, обпалені війною. – К., 1985. – С. 34–35.

* * * * *

Білий лотос : повість // Київ. – 2003. – № 1. – С. 20–35.

[Вірші] // Київ. – 2000. – № 5–6. – С. 9–11.

Життя на мінах. Крик // Літературна Україна. – 1999. – 1 квіт. – С. 5. –
(З неопублікованого).

Задуми : [прозові мініатюри] // Рідний край – 2008. – № 1 (18). – С. 152–156.

Пальма : оповідання // Літературна Україна. – 2000. – 11 трав. – С. 5.

Тайни з праночі. З рукописної спадщини: [вірші з війни] // Вітчизна. – 2000. – № 5–6. – С. 3–16; № 7–8. – С. 12–19.

Щоденникові записи

*Я знаю, що значить
проходити по згадках своїх,
спотикаючись
Об горбики, вкриті барвінками,
О пні давно зрубаних літ...*

М. Бажан

Гончар О. "Берегти світло в душі...": про віру та сім'ю: із щоденникових записів / О. Гончар; упоряд., підгот. текстів, ілюстр. матеріалу Гончар Л. О. – К.: Веселка, 2011. 223 с. : іл.

"Віриться, Україна перетриває й це... То буде уже без нас, без нас.." // Слово і час. – 1998. – № 4–5. – С. 8–11.

Заповітні думки Олеся Гончара // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2006. – № 14 (трав.). – С. 10–12.

Із записників // Дніпро. – 2000. – № 1–2. – С. 98–108; 2001. – № 7–8. – С. 102–121.

Із спадщини письменника / підгот. В. Д. Гончар // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Із фронтових записників : [подані фото письменника 1941 та 1945 рр.] // Літературна Україна. – 2000. – 11 трав. – С. 4.

Із щоденника : [україна в житті письменника] // Слово Просвіти. – 2001. – 24 серп. – С. 10.

Із щоденників // Дніпро. – 2000. – № 5–6. – С. 61–85.

Із щоденникових записів : [1991–1995 рр.] // Літературна Україна. – 2005. – 31 берез. – С. 7.

Із щоденникових записів. Червень 1958. До автобіографії // Літературна Україна. – 1999. – 1 лип. – С. 2.

Із щоденникових записів : [1967–1968 рр.] // Літературна Україна. – 1997. – 3 квіт. – С. 2.

"Київська Русь і Галицька Русь – із їхньої єдності і вродилась українська Нація": [із неопублікованого раніше] // Демократична Україна. – 1999. – 21 січ. – С. 3.

Тільки один день. З щоденникових записів письменника. 14.01.1953 р. // Демократична Україна. – 1998. – 31 груд. – С. 2. – (Рік Олесея Гончара).

Через роки і відстані. Із щоденників Олесея Гончара: [1943, 1944 рр.] // Культура і життя. – 2008. – 23 січ. – С. 2.

"Шлях України – це шлях до Європейського дому": [записи 1990 р.] // Голос України. – 1998. – 3 квіт. – С. 11.

Щоденники (1995) // Слово і час. – 2003. – № 4. – С. 63–73.

Щоденникові записи // Київ. – 1998. – № 3–4. – С. 148–150.

Щоденникові записи // Дніпро. – 1999. – № 7–8. – С. 98–129.

Щоденникові записи (блокнот без дати) // Київ. – 2000. – № 5–6. – С. 2–11.

Щоденникові записи // Дніпро. – 1999. – № 7–8. – С. 98–129.

"Якщо залишуся живим..." Із фронтових щоденників Олесея Гончара / Підготував Л. Юдін // Народна армія. – 2005. – 22 черв. – С. 6.

"Якщо залишусь живим..." Із фронтових щоденників Олесея Гончара / Укладач

Я. Оксюта // Голос України. – 2001. – 8 трав. – С. 4.

Степаненко М. Світ в оцінці Олеся Гончара : аксіосфера щоденникового дискурсу письменника / автор і упорядник М. Степаненко. – Полтава : ПП Шевченко Р. В., 2012. – 284 с.

Степаненко М. І. Літературний простір "Щоденників" Олеся Гончара : монографія / М. І. Степаненко. – Полтава : ТОВ "АСМІ", 2010. – 528 с.

Про культуру, духовність

"Кожен мав би зрозуміти, що для України її духовність, мова, література – це останній рубіж самозахисту, остання надія відстояти себе перед агресивними силами зла".

26.04.1994 р., "Щоденники"

"Література, мистецтво – це високорозвинута форма духовної культури людини".
05. 08. 1963 р., "Щоденники"

"Вище літератури ставлю тільки музику. Це те мистецтво, що до Бога найближче".

18.02.1993 р., "Щоденники"

"... скільки в нас ще сили, соковитості, яскравості в наших ансамблях, музиці і піснях... Одні Майбородині вальси варті більше " всієї їхньої сучасної музики".
14.06.1955 р., "Щоденники"

*"Яка найкраща музика в світі?
Для мене українська...".*

24.0.1965 р., "Щоденники"

Степаненко М. Духовний посил Олеся Гончара (за матеріалами "Щоденників" письменника) / автор і упорядник М. Степаненко. – Полтава, 2009. – 60 с.

Олесь Гончар про культуру // Історія в школах України. – 1999. – № 4. – С. 49.

Олесь Гончар: "Без культури повноцінної держави не збудувати / Коментар А. Зборовського // Культура і життя. – 2005. – 5 жовт. – С. 1.

Вислови про укр. мистецтво, музику, про О. Довженка

Возна М. Захист історичних пам'яток України, як одна зі складових духовного захисту нації у щоденниках та публікаціях Олесь Гончара // Пам'ять століть. – 2007. – № 1. – С. 97–106.

Северин Т. "Собори людських душ бережіть...": [за творчістю О. Гончара, В. Симоненка] / Т. Северин // Все для вчителя. – 2010. – № 34–35. – С. 27–29.

Чумак Т. Уроки духовності Олесь Гончара // Укр. мова і література в школі. – 2007. – № 4. – С. 49–52.

Про відомих людей

*"Тільки у справді великих людей
може бути таке інтенсивне,
невичерпно багате, джерелом
б'юче життя".*

1954 р., "Щоденники"

Олесь Гончар: Тільки у справді великих людей життя – як джерело. Щоденникові записи : [Підгот. В. Д. Гончар] // Голос України. – 1999. – 3 квіт. – С. 3.

Записи про О. Довженка, Ю. Яновського, О. Вишню, М. Бажана, О. Корнійчука та інших.

Олесь Гончар: Шевченко для нас – як опора під ногами, як чуття висоти над головою... Із щоденника : [Підгот. В. Гончар] // Демократична Україна. – 2002. – 16 лип. – С. 4.

Про Олександра Довженка. Із щоденника: запис від 5 січня 1994 р. // Літературна Україна. – 1998. – 26 лют. – С. 3.

Ніколенко О. "Геній із геніїв". Образ Миколи Гоголя у щоденниках Олесь Гончара // Слов'янський збірник. – Полтава, 2006. – Вип. 5. – С. 160–167.

[Про Т. Г. Шевченка] // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 2. – С. 45.

Інтерв'ю. Виступи

*"Бути людиною – це найдорожче.
Бути людиною".*

З інтерв'ю 9 травня 1995 р.

"А я напишу – Україні!... : [уривки з худ. творів, "Письменницьких роздумів", виступів, інтерв'ю] / уклад. текстів С. Йовенко // Вітчизна. – 1998. – 3–4. – С. 128–136.

"Анна Зегерс показувала нам Берлінську стіну і плакала". Останнє інтерв'ю Майстра // *Голос України*. – 1997. – 29 берез. – С. 12.

"Безнастанна праця душі". Інтерв'ю кореспонденту газ. "Сов. культура" Л. Віриній 6 січня 1981 року // *Чим живемо. На шляху до українського відродження*. – К., 1991. – С. 258–265.

Будьмо щедріші // *Україна. Наука і культура*. – К., 1996. – Вип. 29. – С. 53.

Останнє інтерв'ю, що звучало по Українському радіо 9 травня 1995 р. – заповіт любові до людини, особливо, до ветеранів війни.

Дзвони Чорнобиля // *Слово і час*. – 1997. – № 4. – С. 50–51.

З промови на відкритті міжнародного семінару "Єврочорнобиль".

Жити за законами правди. Інтерв'ю кореспонденту Всесоюзного радіо В. Абліцову 12 червня 1987 р. у зв'язку з виходом у Москві роману "Собор" // Гончар О. *Чим живемо. На шляхах до українського відродження*. – К., 1991. – С. 61–65.

Народжене з болю. Виступ на наук.-практ. конф. "Прапорносії" Олесея Гончара і зображення людини на війні" 2 квітня 1985р. // Гончар О. *Чим живемо. На шляхах до українського відродження*. – К., 1991. – С. 255–257.

Нотатки різних літ / [Підготувала В. Д. Гончар] // Київ. – 2005. – № 1. – С. 22–41.

Увазі читачів пропонуються вислови, спогади про різне, уривки виступів, доповідей, інтерв'ю, варіанти сюжетів майбутніх творів.

Про українську мову

"Позбавити народ мови його – підірвати в ньому почуття власної гідності.

Недорікуватим мусить почувати себе вживач суржикю. Отже – неповноцінним".

03.07.1964 р., "Щоденники"

Зостатися без почуття до свого рідного, до своєї мови, культури – це означало б зостатися з пустою душею".

08.12. 1966 р., "Щоденники"

"Мово, живи!": Лист О. Гончара на захист української мови до М. С. Горбачова / Переднє слово В. Крикуненка // *Дніпро*. – 1998. – № 3-4. – С. 97–100.

Рідній мові – шана всенародна: [Інтерв'ю на святі рідної мови у Полтаві (травень 1988 р.) / взяв С. Куліда] // *Мово рідна, слово рідне... : вірші, поеми, статті*. – К., 1989. – С. 268–274.

Саморозквіт нації // *Культура і життя*. – 2008. – 16 січ. – С. 2.

Вступне слово на Установчій конференції Т-ва української мови ім. Тараса Шевченка (1989 р.).

Степаненко М. Історія української мови в публіцистичній спадщині Олесь Гончара // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колежіумах. – 2008. – № 1. – С. 121–124.

Публікація-дослідження за "Щоденниками" письменника.

Степаненко М. "... мова – народ!" Соціолінгвістичні і деякі власні філологічні спостереження Олесь Гончара // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колежіумах. – 2007. – № 3. – С. 60–69.

ЛІТЕРАТУРА ПРО ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

*"Любов до Вітчизни – найвище почуття.
Воно дасть людині стійкість у горі, воно
введе її з манівців на вірну дорогу...
В цій любові знайдеш і опору, і
радість, і смисл життя".
29.10.1954 р., "Щоденники"*

Зобенко М. Українське небо Олесь Гончара : есеї, студії, полеміка. – Львів : Вид-во М. П. Коць, 2003. – 170 с.

Кононенко П. Особисто причетний: до 70-річчя від дня народження О. Гончара. – К. : т-во "Знання" УРСР, 1988. – 47 с.

Луцишин О. Олесь Гончар. Програмні тексти, ілюстрації, пояснення, завдання, тести. – К. : Артєк, 2001. – 71 с. – (Усе для школи. Українська література, 11 клас. Вип. 4).

Поет з душею вогняною. Олесь Гончар у спогадах, листах і матеріалах. – Львів : Вид-во М. П. Коць; Київ : Дніпро, 1999. – 224 с.

Слово про Олесь : нариси, статті, листи, есе, дослідження. – К. : Радянський письменник, 1988. – 647 с.

Тернистим шляхом до храму: Олесь Гончар в суспільно-політично-му житті України 60-80-х рр. ХХ ст. : збірник док. та матеріалів / [упоряд.: П. Т. Тронько та ін.] – К. : Рідний край, 1999. – 304 с.

Требіна Н. Ви Україні душу залишили : біобібліогр. розвідка до 85-річчя від дня народження Олесь Гончара / Н. Требіна. – Полтава : Форміка, 2003. – 8 с.

Гончар Олесь (Олександр) Терентійович (03.04.1918, с. Суха, тепер Кобеляцького р-ну Полтавської обл.) // Українська літ. енцикл. : в 5-ти т. – К., 1988. – Т. 1. – С. 454.

- Гончар Олесь (1918) // Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні. – К., 1994. – Т. 2. – С. 410.
- Гончар Олесь (Александр Терентьевич; р. 03.04.1918, с. Суха на Полтавщині) // Краткая лит. энцикл. – М., 1964. – Т. 2. – С. 259–260.
- Гончар Олесь (Олександр) Терентійович (03.IV.1918, с. Суха тепер Кобеляцького р-ну Полтавської обл. – 14 УП. 1995, Київ) // Шевченківські лауреати. 1962-2001: енцикл. довідник / [авт.-упоряд. М. Г. Лабінський; вступ. слово І. М. Дзюби]. – К., 2001. – С. 103–107.
- Олесь Гончар: [Коротка біографія, уривок з роману "Твоя зоря", уривки з "Щоденника"] // Дивосвіт "Веселки": антологія літератури для дітей та юнацтва: в 3-х т. – К., 2005. – Т. 2. – С. 421–428.
- Гончар Олесь (Олександр Терентійович; 03.IV.1918, с. Суха Кобеляцького р-ну) – укр. письменник, громад. діяч, акад. АН України (з 1978), Герой Соц. Праці (1978) // Митці України. – К., 1992. – С. 175–176.
- Гончар Олесь (Олександр) Терентійович // Провісники духовності в Україні: довідник. – К., 2003. – С. 198–200; Довідник з історії України: А – Я – К., 2001. – С. 171.
- Гончар Олесь Терентійович (1918–1995) // Альманах пошани й визнання Полтавщини. – Полтава, 2003. – С. 54–55.
- Олесь Гончар (Олександр Терентійович Гончар) 1918–1995 рр. // Новий довідник: Українська мова та література. – К., 2005. – С. 796–801.
- Бобрищев К. Олесь Гончар / К. Бобрищев // Отчий край / К. Бобрищев. – Полтава, 2002. – С. 144–153.
- Олесь Гончар // 22 червня - 9 травня. Письменники України у Великій Вітчизняній : біобібліогр. довідник. – К., 1980. – С. 80–81.
- Дзюба І. М. Гончар Олесь / І. М. Дзюба // З криниці літ. – К., 2006. – Т. 1: Статті; Доповіді; Рецензії; Передмови; Дещо про добрих сусідів і духовну рідню / І. М. Дзюба. – С. 953.
- Головко А. Могутній талант / А. Головко // 22 червня – 9 травня. Письменники України у Великій Вітчизняній : біобібліогр. довідник. – К., 1980. – С. 81–82.
- Коваль В. Автор "Собору" – Олесь Гончар / В. Коваль // Історичний календар – 2003. – К., 2003. – С. 211–215.

Кирилюк Є. Людинознавець, людинолюбець... / Є. Кирилюк // Література народної правди / Є. Кирилюк. – К., 1989. – С. 339–350.

Публікації у періодичних виданнях

Україна. Президент. Про присвоєння О. Т. Гончару звання Герой України / Указ від 14 лип. 2005 р. № 1106 // Урядовий кур'єр. – 2005. – 16 лип. – С. 5.

Олесь Гончар : Думаймо про велике! : Діалог І. Драча з М. Наєнком про постать О. Гончара // Слово Просвіти. – 2017. – Ч. 18 (трав.) – С.10–11.

Абліцов В. "Тобі здається, ніби я вмираю, але це неправда..." 14 липня 1995 року пішов з життя Олесь Гончар / В. Абліцов // Голос України. – 1998. – 14 лип. – С. 11.

Абліцов В. Олесь Гончар: катарсис / В. Абліцов // Молодь України. – 1999. – 5 серп. – С. 4. – (Незглибиме).

Бабух В. Качани під стріхою – дівка на виданні: Про перебування О. Гончара на Буковині 1969 року / В. Бабух // Голос України. – 2002. – 19 жовт. – С. 3.

Білоцерківець Н. Пам'яті Олеся Гончара / Н. Білоцерківець // Українська культура. – 1995. – № 11–12. – С. 10–11.

Бокий І. Орлина висота Олеся Гончара. Слово над свіжою могилою / І. Бокий // Молодь України. – 1995. – 18 лип. – С. 1.

Вербицька І. Совість нації. Як українству не вистачає сьогодні Олеся Гончара! / І. Вербицька // Українська газета. – 1999. – 23 груд. – С. 5.

Віценя Л. Його любов болить і після смерті / Л. Віценя // Зоря Полтавщини. – 2005. – 13 лип. – С. 3.

Галич В. Олесь Гончар – редактор : [журн. "Вітчизна", кінець 40-х р. ХХ ст.] / В. Галич // Вітчизна. – 2004. – № 3–4. – С. 141–145.

Гармаш Г. Вічний сонях. 14 липня 1995 року відійшов у Вічність О. Гончар / Г. Гармаш // Слово Просвіти. – 2003. – Ч. 28. – С. 10.

Голота Л. Квітень Олеся Гончара / Л. Голота // Слово Просвіти. – 2002. – Ч. 13 (берез.) – С. 1.

Дмитренко О. Олесь – захисник на цілі віки. Витязеві української літератури О. Гончареві виповнилося б 85 літ / О. Дмитренко // Демократична Україна. – 2003. – 8 квіт. – С. 4.

Загайко П. "Думаємо про велике" / П. Загайко // Полтавський вісник. – 1998. – 3 квіт. – С. 10.

Засенко П. Треба зайти до Олесья... : Олесь Гончар і брати Гютюнники / П. Засенко // Жива вода. – 1995. – № 12. – С. 1, 7.

Зобенко М. Озонова пелюстка духовності, або душа людська, якою нам явив її і заповів Олесь Гончар. До 85-річчя О. Гончара / М. Зобенко // Вітчизна. – 2003. – № 3–4. С. 140–148.

Зобенко М. Провидіння / М. Зобенко // Вітчизна. – 2006. – № 1-2. – С. 130–142.

Екслібрис Олесья Гончара // Дзвін. – 2003. – № 4. – С. 3.

Кирилюк В. Свято Живого слова Олесья Гончара / В. Кирилюк // Літературна Україна. – 2005. – 31 берез. – С. 1, 7.

Ковальчук О. Олесь Гончар – митець сучасний / О. Ковальчук // Дивослово. – 2000. – № 11. – С. 2–3.

Кравченко І. Олесь Гончар і міф про нього / І. Кравченко // Всесвіт. – 1998. – № 11. – С. 129–130.

Малишевський І. Ювілейний мезозой. Головні, вони ж автура: [Зокрема, про О. Т. Гончара, як редактора журн. "Вітчизна"] І. Малишевський // Вітчизна. – 2003. – № 1–2. – С. 73–75.

Масенко Л. Шевельов і Гончар. Здобутки і втрати укр. літературознавства / Л. Масенко // Українська мова та література. – 2004. – Ч.16. – С. 3–6.

Мовчан Р. Українська література ХХ століття. Внесок Олесья Гончара в українське духовне відродження / Р. Мовчан // Українська мова та література. – 1997. – № 25–28. – С. 52–59 – (додаток).

Мороз В. Голос епохи Олесья Гончара / В. Мороз // Освіта. – 2005. – 16–23 листоп. – С. 2.

Наєнко М. Гончар і Шевельов або "Відрізнити золото від імітацій" / М. Наєнко // Літературна Україна. – 2003. – 4 верес. – С. 8.

Наєнко М. Незнищеність Гончарового донкіхотства / М. Наєнко // Рідний край. – 2001. – № 1(4). – С. 54–58.

Нечипуренко М. Із Херсонщини – з любов'ю. Олесь Гончар хотів відчувати, як пахне земля "Тронки", "Таврії", "Перекопу" / М. Нечипуренко // Україна молода. – 2001. – 8 лют. – С.11.

Спогади про подорожі Херсонським краєм.

П'янов В. Прощальний приліт / В. П'янов // Київ. – 1988. – № 3–4. – С. 6, 144–147.

Ротач П. Чи був "нормальним радянським письменником" Олесь Гончар? / П. Ротач // Полтавський вісник. – 2001. – 30 берез. – С. 10.

Рудницький Л. Олесь Гончар і українська діаспора / Л. Рудницький // Слово і час. – 1999. – № 4–5. – С. 68–72.

Світло щасливої зорі Олесь Гончара (До 80-річчя письменника) // Вітчизна. – 1998. – № 3–4. – С. 126–127.

Степаненко М. У його слові – "степи, ясні зорі і тихі води України" : до 95-річчя Олесь Гончара / М. Степаненко // Зоря Полтавщини. – 2013. – 2 квіт. – С. 1, 3.

Сто струн. Олесь Гончар (03.04.1918 –14.07.1995) // Зоря Полтавщини. – 1999. – 26 серп. – С. 4.

Тарнашинська Л. Його Галактика. Кілька штрихів до портрета Олесь Гончара / Л. Тарнашинська // Жінка. – 1995. – № 10. – С. 4–5.

Тримбач С. Мовчить Собор... Олесеви Гончару виповнилося б 85 / С. Тримбач // Дзеркало тижня. – 2003. – 29 берез. – С. 17.

Цалик С. Подорож Олесь Гончара до Мадонни. З майбутньої книжки "Роліт і його славетні мешканці" / С. Цалик // Дзеркало тижня. – 2005. – № 27–28 (лип.) – С. 16.

46 років прожив письменник у славетному письменницькому будинку Роліт у Києві.

Шудря М. Гончар Олесь / М. Шудря // Українська культура. – 2000. – № 9–10. – С. 30.

Югов В. Час безсмертя (Літературні нотатки з приводу останніх нагород О. Гончара) / В. Югов // Голос України. – 2005. – 7 верес. – С. 8–9.

Юренко О. З берегів юності / О. Юренко // Добромисл. – 1997. – № 1–2. – С. 160–174.

Юрій Шевельов: "Думаю, що я правильно зробив" // Українська мова та література. – 2004. – Ч. 16. – С.10–11.

Біографія (окремі сторінки)

*"Доскіпливо питають – звідки ж таки:
з Полтавщини чи з Дніпропетровська?
І звідтам, і звідтам. Тато й мама
помирили. З козаків, звичайно".*

Гончар О."Автобіографія"

*"Моя філософія: роби людям добро!
Наука ця – від Бабусі. І – на все
життя".*

14.06. 1994 р., "Щоденники"

Степаненко М. І. Олесеві Гончару – 95 / М. І. Степаненко. – Полтава : П П Шевченко Р. В., 2014. – 92 с.

Крупеня О. Олесь Терентійович Гончар (1918–1995) : матеріали до біографії / О. Крупеня // Українська мова та література. – 2017. – № 7–8. – С. 81.

Степовичка Л. Жінки-берегині Олеся Гончара / Л. Степовичка // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства: зб. наукових статей. – Полтава, 2013. – С. 319–336.

Бондаревська Т. Хата, в якій "народжувалась душа": [Про дитинство О. Гончара: інтерв'ю племінниці письменника] / Вів В. Неїжмак // Україна молода. – 2012. – 3 жовт. – С. 8–9 : фото.

Степаненко М. І. "...У вічнім протистоянні... минало життя" Олеся Гончара / М. І. Степаненко // Рідний край. – 2012. – № 2 (27). – С. 44–52.

Степаненко М. "Життя прожити – яке це велике і многотрудне мистецтво": О. Гончар про самого себе, свій родовід, свою сім'ю / М. Степаненко // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 4. – С. 118–122.

Лешко У. Світ дитинства в духовній спадщині Олеся Гончара / У. Лешко // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства: зб. наукових статей. – Полтава, 2008. – С. 227–231.

Мельничук А. Берегиня Олеся / А. Мельничук // Порадниця. – 2017. – 27 лип. – С. 2–3.

Бокий І. "І ти, Валю": [З дружиною В. Д. Гончар письменник прожив піввіку] // Молодь України. – 2001. – 26 лип. – С. 4.

Бурлаков С. У Ломівці, під старим горіхом... До 85-річчя від дня народження Олеся Гончара / С. Бурлаков // Слово Просвіти. – 2003. – Ч. 9. – С. 12.

До автобіографії. Із щоденникових записів, червень 1958 // Літературна Україна. – 1999. – 1 лип. – С. 2.

Добриніна Н. Олександра, сестра Олеся / Н. Добриніна // Слово Просвіти. – 2004. – Ч.13. – С. 11.

Довгаль С. Саша і Шура. Сестра Гончара і досі оберігає кімнатку, де він писав "Прапороносці" / С. Довгаль // Україна молода. – 2001. – 6 квіт. – С. 14.

Зобенко М. Провидіння: художньо-біогр. нарис : (Батьки. Сестра і брат. Рік у Ломівці. Епілог) / М. Зобенко // Вітчизна. – 2006. – № 1–2. – С. 130–142.

Зобенко М. Провидіння. Дніпропетровський період життя і творчості письменника / М. Зобенко // Дивослово. – 2003. – № 4. – С. 7–14.

Міщенко Д. Духовний пам'ятник матері / Д. Міщенко // Київ. – 1999. – № 1–2. – С. 132–134.

Нечипоренко М. Гончарі: Спогади рідної сестри О. Гончара Олександри Терентіївни Біличенко-Сови про родину, брата / М. Нечипоренко // Голос України. – 2002. – 13 груд. – С. 13; Голос України. – 2003. – 14 січ.

Погода Ю. Собори Олесь Гончара : [йдеться про батьків, близьких родичів письменника, окремо – про собори] // Іменем закону. – 2004. – № 14 (квіт.). – С. 7.

Переверзева О. Валентина Гончар: муза знаменосця / О. Переверзева // Женский журнал. – 2004. – № 1. – С. 108–113.

* * * * *

Степаненко Н. Невеселий полудень Олесь Гончара / Н. Степаненко // Вечірня Полтава. – 2013. – 3 квіт. – С. 5.

Бойко Л. Відьомські полювання на "Ватчині" / Л. Бойко // Вітчизна. – 1999. – № 11–12. – С. 111–125.

Цькування і переслідування О. Гончара. Доноси. "Антисоборна" кампанія.

Коваль В. К. ... Як незнищений український собор / Коваль В. К // Серце моє в колючому дроті : есе. Спогади. Документи / В. К. Коваль. – К., 2005. – С. 451–466.

Коваль В. Дорога до храму. З моїх прощальних етюдів / В. Коваль // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Зокрема, про вечір з нагоди 50-річчя письменника, який відбувся після Пленуму ЦК КП України, і де було засуджено роман "Собор".

Панченко В. Після "Собору". Олесь Гончар: прихований трагізм долі / В. Панченко // День. – 2006. – 24 лют. – С. 8.; Дивослово. – 2007. – № 1. – С. 15–18.

Після опублікування твору розпочалося цькування автора. Та він вистояв. Невдовзі вийшов з друку "Циклон" та інші твори.

Пащенко В. Розгром "Собору" Олесь Гончара: передісторія конфлікту / В. Пащенко // Рідний край. – 2007. – № 1(16). – С. 104–110.

Тримбач С. Загибель богів. Автора "Собору" проголосили хриstopродавцем / С. Тримбач // День. – 1999. – 1 груд. – С. 7.

Чикирисов Ю. Затьмарений ювілей / Ю. Чикирисов // Літературна Україна. – 2002. – 28 берез. – С. 4.

Шевченко М. Тяжко гудуть дзвони соборні / М. Шевченко // Криниця. – 1995. – № 7–9. – С. 2–4.

Югов В. Час безсмертя (Літературні нотатки з приводу останніх нагород О. Гончара) / В. Югов // Голос України. – 2005. – 7 верес. – С. 8–9.

Спогади про письменника

*Спогади про великих людей так
само корисні, як і їхня присутність.*
Сенека

*І душа, мов ставок золотий,
Тільки спогадів хвилі по ній.*
В. Сосюра

Вінок пам'яті Олесея Гончара: Спогади. Хроніка / Упоряд. В. Д. Гончар, В. Я. П'янов. – К. : Укр. письменник, 1997. – 453 с. : іл.

[Спогади земляків-полтавців] // Вінок пам'яті Олесея Гончара: Спогади. Хроніка / Упоряд. В. Д. Гончар, В. Я. П'янов. – К., 1997. – С. 30, 37, 45, 61, 145, 168, 222, 231, 297, 361, 451.

Безхутрий М. Літа молодії. Спогади про Олесея Гончара / М. Безхутрий // Березіль. – 1996. – № 7–8. – С. 170–183.

Боденчук В. Олесь Гончар і "Молодь України": спогади колишнього гол. ред. газети / В. Боденчук // Молодь України. – 2006. – № 20 (квіт.). – С. 23.

Бокий І. Іскри великого життя. Десять років без О. Гончара, але з О. Гончаром у серці / І. Бокий // Сільські вісті. – 2005. – 15 лип. – С. 3.

Спогади про зустрічі з письменником, зокрема, про подорож гоголівськими місцями на Полтавщині у вересні 1981 р.

Бакуменко О. З вогню натхненне слово... / О. Бакуменко // Культура і життя. – 2007. – 5 верес. – С. 3.

Бондаревська Т. Останнє побачення : [спогад про останню зустріч О. Гончара з бабусею Єфросинією] / Т. Бондаревська // Укр. література в загальноосвітній школі. – 2011. – № 5. – С. 14–15.

Бондаревська Т. Незабутні зустрічі з Олесем Гончарем / Т. Бондаревська // Зоря Полтавщини. – 2008. – 9 січ. – С. 3.

Карпенко М. "Нащадки укрів, гей не розпрягайтесь, – для ваших коней ще дороги є !..." / М. Карпенко // Літературна Україна. – 2001. – 12 квіт. – С. 8.

Зустріч з письменником відбулася у травні 1969 р. на Прикарпатті після повені. Потім ці події ляжуть в основу роману "Циклон"...

Коваль В. Хата. З моїх прощальних етюдів Олесеві Гончару: [Дається фото хати, де народилася мама письменника, де жила баба Вустя і він сам] / В. Коваль // Літературна Україна. – 2000. – 11 трав. – С. 5.

Коваль В. Дорога до храму. З моїх прощальних етюдів / В. Коваль // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Логвиненко М. Зоря його таланту / М. Логвиненко // Молодь України. – 1996. – 4 жовт. – С. 3.

Лубківський Р. Благословення від Гончара. Сторінка споминів / Р. Лубківський // Літературна Україна. – 2003. – 3 квіт. – С. 3.

Маландій О. На перехрестях душ. Портрети, спогади, листи / О. Маландій // Укр. мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 1. – С. 104-112.

Мельничук А. Олесь Гончар: "Дякую Богові, що дав мені народитися українцем" / А. Мельничук // Сільські вісті. – 2005. – 14 лип. – С. 3.

Спогади про зустрічі і розмови 1995 р. Наведені деякі щоденникові записи.

Михайленко А. Космос і земля його душі: [Розмова з В. Д. Гончар, дружиною письменника] / А. Михайленко // Молодь України. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Миценко М. Людина, краса, єдинолюбство / М. Миценко // Вечірня Полтава. – 1998. – 3 квіт. – С. 4.

Навколо "Собору": [уривок зі спогадів О. П. Ляшка, державного діяча] // Голос України. – 2000. – 4 квіт. – С. 12–13.

Орлова Н. Жив немов попереду всіх нас / Н. Орлова // Демократична Україна. – 1999. – 3 квіт. – С. 3.

П'янов В. Прощальний приліт / В. П'янов // Київ. – 1998. – № 3–4. – С. 6, 144–147.

Сизоненко О. "Не вбиваймо своїх пророків"! Із книги талантів. На Аскольдовій могилі / О. Сизоненко // Березіль. – 1999. – № 7–8. – С. 33–48.

Соколов В. Я живу на вулиці Олесея Гончара... Спогади письменника з Донбасу про зустрічі з О. Гончарем / В. Соколов // Літературна Україна. – 2000. – 11 трав. – С. 4-.

Ткач М. Символічна маківка для Олесея Терентійовича. Епізод із небуденного часу / М. Ткач // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 5.

Три зустрічі – три спалахи долі // Урядовий кур'єр. – 1998. – 15 серп. – С. 9.
Майстер народної творчості з Кобеляк М. Ф. Черненко про зустрічі і листування з письменником.

Федь А. Сто одна хвилина з Олесем Гончаром / А. Федь // Пам'ять століть. – 2000. – № 4. – С. 100–106.

Чуча О. Патріот рідної землі / О. Чуча // Зоря Полтавщини. – 1998. – 3 квіт. – С. 2.

Шудря М. Пророк у своїй державі / М. Шудря // Українська мова та література. – 1998. – № 15 (квіт.). – С. 1–3.

Л и с т у в а н н я

*Образ людини формується самим життям,
а житейська психологія відкладається слідами листів...*

Л. Гінзбург

[Листи] – "найкраща з нагород"

20.11.1984 р., "Щоденники"

Гончар О. Т. Листи / О. Т. Гончар. – К. : Укр. письменник, 2008. – 431 с. – (Б-ка Шевченківського комітету).

Листи до Олесея Гончара : у 2-х кн. / упоряд., автор передм., приміт. і комент. М. І. Степаненко. – К. : Сакцент Плюс, 2016. – Кн. 1. – 736 с.

Листи до Олесея Гончара : у 2-х кн. / упоряд., автор передм., приміт. і комент. М. І. Степаненко. – К. : Сакцент Плюс, 2016. – Кн. 2. – 736 с.

Юренко Ю. Друзі-письменники : док. розповідь / Ю. Юренко. – Полтава : Полімет, 2002. – 212 с.

Книга-розповідь у листах про життя і діяльність молодого покоління укр. письменників 1930–1941 рр. Зокрема, подано багато листів юного О. Гончара О. Юренку.

Юренко О. "З берегів юності" / О. Юренко // Добромисл. – 1997. – № 1–2. – С. 160–174.

Брилінський Д. Історія одного листування / Д. Брилінський // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 3.

Галич В. Доля дарувала дві світлі зустрічі. Роздуми над листами Олеся Гончара / В. Галич // Київ. – 1999. – № 9–10. – С. 134–136.

Коваль В. З класиком на "дружеской ноге". Два листи Олеся Гончара до В. Коротича / В. Коваль // Літературна Україна. – 1998. – 1 жовт. – С. 7.

Коваль В. "Ніч без Олеся Гончара" / В. Коваль // Київ. – 2002. – № 1–2. – С. 119–131.

[Лист Григора Тютюнника з нагоди виходу роману "Собор"] // Вітчизна. – 1998. – № 3–4. – С. 127.

Лист до Шелеста // Київ. – 1998. – № 3–4. – С. 147–148.

Мартинов В. Світло непогасної зорі. За листами Олеся Гончара / В. Мартинов // Літературна Україна. – 2001. – 17 трав. – С. 5.

Мазоха Г. З листування Олеся Гончара / Г. Мазоха // Київська старовина. – 2006. – № 3. – С. 153–160.

Оксюта Я. Захисник духовних скарбів / Я. Оксюта // Урядовий кур'єр. – 2008. – 9 лют. – С. 8–9.

Автор, земляк і однокурсник письменника, збирав і упорядковував епістолярій О. Гончара. В статті наведені уривки з його листів до високопосадовців про становище укр. мови в Україні.

Оксюта Я. Щире, відверте слово. Із епістолярної спадщини О. Гончара // Київ. – 2005. – № 5. – С. 174–184.

Оксюта Я. Люди великого серця: листування О. Гончара і Д. Нитченка / Я. Оксюта // Київ. – 2003. – № 4. – С. 134–142.

Полтавщина в житті письменника

*"Родом, як відомо, я з полтавських країв,
ця земля мені дуже дорога..."*

О. Гончар

*"Дивовижна річ, чим ближче до рідних місць –
тим інші тут ніби й повітря,
і зелень, і балки, і дороги... Все хвилює".*

12.08.1966 р., "Щоденники"

*"...Та хіба з чим зрівняти пахоці
полтавського степу, його повітря...".
29.06.1988 р., "Щоденники"*

*... "Випала нагода знов побувати в рідних краях
полтавських... Легко тут дихається, яснішають
думки. Може тому, що опинився серед рідних
просторів, серед цих світлих, славних
річечок, адже Псел, як і Ворскла, – ріки мого
дитинства..."*

З розмови на поч. 80-х рр.

*"Він любив слухати солов'їв: може, їхні трелі
нагадували далекі дитячі літа, Солов'їну балку
на Полтавщині..."*

В. П'янов

Гончар О. Гоголівськими шляхами / О. Гончар // Наука і культура. Україна 1981. Щорічник. – К., 1982. – С. 300–308.

Гончар О. [Записи за 10.08.1966 та 12.08.1966 рр. про перебування на Полтавщині] / О. Гончар // Щоденники: у 3-х т. / О. Гончар. – К., 2002. – Т. 1 (1943–1967) – С. 388–390.

Осташ Н. Л. Полтавщина Олеся Гончара крізь призму слова / Н. Л. Осташ // Феномен О. Гончара в духовному просторі українства: зб. наукових праць. – Полтава, 2013. – С. 254–259.

Він був землі полтавської великий син // Полтавська Думка. – 1998. – 3 квіт. – С. 7.

Матеріал про перебування О. Гончара у Мануйлівці 1961 р. Фото.

Чуча О. Патріот рідної землі / О. Чуча // Зоря Полтавщини. – 1998. – 3 квіт. – С. 2.

Віценя Л. "Що зробив Олесь Гончар для Кобеляк?" // Голос України. – 1997. – 28 січ. – С. 1, 5.

Кора В. Зоря ясна, зоря світанкова : [перебування письменника 1981 р. у Полтаві, відвідини сім'ї Даценків, родичів Ю. Кондратюка] / В. Кора // Молода громада. – 1998. – 3 квіт. – С. 7.

Лемеш В. Реліквія з сімейного фотоальбому / В. Лемеш // Літературна Україна. – 1999. – 1 лип. – С. 2.

Автор подає два маловідомі фото О. Гончара за 1 липня 1961 р.

Ротач П. У Мануйлівці, підписуючи "Собор" / П. Ротач // Полтавська Думка.
– 1995. – 21 лип. – С. 2.

ЛІТЕРАТУРА ПРО ТВОРЧІСТЬ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

*"В творчості щось є справді
божественне, богонатхненне..."*
05.10.1976, "Щоденники"

*"У літературі, як і в житті, все
зрештою виникає з любові. З любові
до народу, до людини, з любові до
правди-істини".*

09.03.1981 р., "Щоденники"

*"Я належу до тих письменників
котрі, майже завжди залишаються
невдоволені своєю роботою".*
Гончар О. "Письменницькі роздуми"

Гоян Я. Собор української душі: Літературний портрет Олеся Гончара. – К.: Веселка, 2003. – 62 с. – (Урок літератури).

*Зокрема, автор згадує новели "На косі", "Кресафт", "Черешні цвітуть",
"Модри Камень", "Літня ніч", "Геній в обмотках", "Чорний яр", "Ода тій хаті,
що в снігах" та ін.*

Коваль В. Життєва позиція / В. Коваль. – К.: Рад. письменник, 1981. – 224 с.
Про твори О. Гончара, С. 105, 120–130.

Неділько В. Я. Вивчення творчості Олеся Гончара: Посібник для вчителів /
В. Я. Неділько. – К. : Рад. школа, 1987. – 187 с. : [2 л.] іл.

Пащенко В. Гончарова правда про духовність і церкву / В. Пащенко. –
Полтава : АСМІ, 2006. – 360 с.

*У монографії аналізуються погляди О. Гончара на релігію, церкву,
духовність, досліджуються окремі аспекти його боротьби за відродження
духовних святинь українського народу.*

Погрібний А. Олесь Гончар: Нарис творчості / А. Погрібний. – К. : Дніпро,
1987. – 242 с. : іл. – (Літературний портрет).

Про Олеся Гончара. Літературно-критичні статті, листи, етюди. – К. : Рад.
письменник, 1978. – 430 с.

Семенчук І. Олесь Гончар – художник слова: Дослідження / І. Семенчук. – К.:
Дніпро, 1986. – 260 с.

Кульчий О. Гончар Олесь Терентійович (1918 – 1995) / О. Кульчий // Документальна скарбниця Шевченківських лауреатів / О. Кульчий. – К., 2013. – С. 78–79.

Барабаш Ю. Безперервність руху / Ю. Барабаш // Українські радянські письменники: Збірник літературно-критичних матеріалів. – К., 1984. – С. 246–251.

Братан М. Олесь Гончар / М. Братан // Письменники Радянської України. Літературно-критичні нариси. – К., 1984. – Вип. 11. – С. 55–90.

Дончик В. Будівнича сутність краси. Людина і народ у прозі Олеся Гончара / В. Дончик // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 203–210.

Загребельний П. Світ Гончара / П. Загребельний // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 195–199; Україна і культура. 1978. – К., 1979. – С. 526–530.

Коваленко Л. На світових обширах / Л. Коваленко // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 211–212.

Про переклади творів письменника різними мовами.

Неділько В. Олесь Гончар "Прапорonoсці", "Собор": [Творчість. Коротка біографія] / В. Неділько // Українська література. Посібник для старшокласників і абітурієнтів. – К., 1995. – С. 298–303.

Фащенко В. Новелістичний епос Олеся Гончара / В. Фащенко // В глибинах людського буття. Літературознавчі студії / В. Фащенко. – Одеса, 2005. – С. 413–437.

Поетичний світ Олеся Гончара // Там же, С. 553–580.

Дончик В. Осягнення гармонії / В. Дончик // Зупинені миті: Статті, спогади, полеміка / В. Дончик. – К., 1989. – С. 103–128.

Зінченко Н. І. Романтичний герой у новелах О. Гончара перших повоєнних років / Н. І. Зінченко // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства : зб. наукових статей. – Полтава, 2013. – С. 131–136.

Погрібний А. Орбіти потужного слова // Українське слово. Хрестоматія з української літератури та літературної критики ХХ ст.: В 3-х кн. / А. Погрібний. – К., 1994. – Кн. 1. – С. 3–16.

Шумило М. Творчість людяна, прекрасна / М. Шумило // Силуети. Статті / М. Шумило. – К., 1990. – С. 154–157.

Фащенко В. Оповідання про необхідність (новелістичний епос Олесь Гончара) / В. Фащенко // Література і сучасність: Літературно-критичні статті. – К., 1986. – Вип. 19. – С. 22–32.

Фащенко В. Поетичний світ Олесь Гончара / В. Фащенко // Українські радянські письменники: Зб. літературно-критичних матеріалів. – К., 1984. – С. 232–238.

Цвіт художнього слова Олесь Гончара. Символ зорі у творчості О. Гончара // Культура української мови. – К., 1990. – С. 213–219, 220–221.

* * * * *

Кривенко Г. "Нам не вистачає такої постаті, як Олесь Гончар..." : [з матеріалів "Круглого столу"] / Г. Кривенко // Молодь України. – 2011. – 19 квіт. – С. 1, 2–3.

Абліцов В. Його доля – виклик останній імперії / В. Абліцов // Голос України. – 1998. – 20 берез. – С. 13; 27 берез. – С. 13.

Галич В. Постать Олесь Гончара в контексті постмодернізму / В. Галич // Дивослово. – 2005. – № 2. – С. 53–57.

Гомон П. Гуманізм творчості завжди сучасний / П. Гомон // Дивослово. – 2002. – № 5. – С. 12–13.

Гуменний М. Ремарк і Гончар: типологія антивоєнного роману / М. Гуменний // Українська мова і література в школі. – 2000. – № 5. – С. 46–49.

Довженко О. Національний характер у романах Олесь Гончара / О. Довженко // Слово і час. – 2005. – № 12. – С. 63–68.

Єрмоленко С. Творчість Олесь Гончара і мовно-естетична культура сучасника / С. Єрмоленко // Дивослово. – 1998. – № 7. – С. 11–13.

Зелік О. Літературознавчі студії Олесь Гончара / О. Зелік // Рідний край. – 2004. – № 2. – С. 106–108.

Погрібний А. Олесь Гончар: початок пожиттєвого випробування. Ювілейне та полемічне напередодні 80-річчя від дня народження письменника / А. Погрібний // Літературна Україна. – 1998. – 26 берез. – С. 4.

Поповський А. Сакральний світ Олесь Гончара / А. Поповський // Рідний край. – 2013. – № 2 (29). – С. 80–85.

Ромащенко Л. Слов'янські літератури і творчість Олеся Гончара / Л. Ромащенко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – № 4. – С. 52–53.

Про творчі перегуки у прозі О. Гончара і письменників слов'янського світу.

Сизоненко О. "Шелестіть, чоботи, шелестіть...": [сучасне прочитання творів О. Гончара] / О. Сизоненко // Літературна Україна. – 1998. – 2 квіт. – С. 4.

Тисячна Н. Чому актуальний Гончар? / Н. Тисячна // День. – 2006. – 6 квіт. – С. 2.

Фащенко В. Людяність. Концепція людини в творчості Олеся Гончара / В. Фащенко // Літературна Україна. – 1999. – 7 січ. – С. 5.

Про окремі твори

Виговська А. О. Моральний вибір в новелі О. Гончара "За мить щастя" / А. О. Виговська // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства: зб. наукових статей. – Полтава, 2013. – С. 45–55.

Марко В. ... І вічна таїна слова (Шляхи аналізу художнього твору в середній школі): [зокрема, про оповідання "Соняшники"] / В. Марко //... І вічна таїна слова: Аналіз великого епічного твору. Посібник для вчителя. – К., 1990. – С. 13–15.

Мелешко В. А. "Летять усміхнені птиці" О. Гончара: поетикальні особливості твору / В. А. Мелешко // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства: зб. наукових статей. – Полтава, 2013. – С. 181–186.

Зобенко М. "Модри Камень". Ідея балету. Майже шість десятиріч тому в Ломівці була написана знаменита новела... / М. Зобенко // Літературна Україна. – 2005. – 7 квіт. – С. 7.

Жила С. "Меч – то сила, а пісня – то невмирущість". Вивчення новели Олеся Гончара "Фантазія місячної ночі". 8 клас / С. Жила // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 11. – С. 21–24.

Осадчий В. Ще квітням зйду я в полях України... : [про книгу поезій "Поетичний пунктир походу"] / В. Осадчий // Слово Просвіти. – 2000. – Ч. 10. – С. 6.

Сивокінь Г. М. Школа і виховання дітей у літературі 70-х років. "Бригантина" О. Гончара / Г. М. Сивокінь Від аналізу до прогнозу: Літературно-художній пошук і позиція критика / Г. М. Сивокінь. – К., 1990. – С. 162–180.

"Людина і зброя"

"Написати цю книгу підказав мені мій обов'язок перед товаришами, перед тими, хто на зорі своєї юності, в розквіті сил гинув на вогненних рубежах сорок першого року, хто сьогодні приєднав би свій голос до живих, що борються за мир на планеті, щоб смертоносні хмари війни не закривали горизонти".

О. Гончар

Він весь у зірницях, твій роман ["Людина і зброя"]. Весь нічний, спекотний. Це – рідкісний роман. Рідкісний на всю нашу і світову літературу.

Є. Ісаєв

Гончар О. Уважному читачеві – на роздум: [автор про себе і автобіографічний твір "Людина і зброя"] / О. Гончар // Чим живемо. На шляхах до українського відродження / О. Гончар. – К., 1991. – С. 299–303.

Довженко О. Національний характер у романі О. Гончара "Людина і зброя" / О. Довженко // Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства: зб. наукових статей. – Полтава, 2008. – С. 148–154.

Бакуменко О. З вогню натхненне слово / О. Бакуменко // Культура і життя. – 2007. – 5 верес. – С. 3.

Бронзенко Т. Піднятися на вершину духовності (за романом О. Гончара "Людина і зброя") / Т. Бронзенко // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 4. – С. 31–37.

Гай А. Собор нашої пам'яті: (до 75-річчя героїчної загибелі студбату на Київщині) / А. Гай // Літературна Україна. – 2016. – 4 серп. – С. 6.

Ковальчук О. Образ війни у прозі Олеся Гончара. Роман "Людина і зброя" / О. Ковальчук // Дивослово. – 2003. – № 5. – С. 46–47.

Лебідь Н. Автобіографізм роману О. Гончара "Людина і зброя" / Н. Лебідь // Рідний край. – 2010. – № 2 (23). – С. 215–218.

"Прапороносці"

*Перший твір Гончара
"Прапороносці", прочитаний
мною після війни, справив на
мене своєю правдою і своєю
поетичною інтонацією
враження незабутнє.*

Ю. Бондарєв

*"... прочитав Вашу повість "Альпи"...
Не можу пройти мимо... яскравого явища
післявоєнної літератури, першої ластівки
з фронту в українській літературі".*

П. Вершигора, 1946

*"роман реабілітаційний".
31.10.1989, "Щоденники"*

Гончар О. Письменницькі роздуми (як писалися "Прапороносці") / О. Гончар // Твори: в 7-и т. / О. Гончар. – К., 1988. – Т. 6. – С. 654–666.

Коваль В. Шляхи прапороносців: Роман О. Гончара у себе вдома і в світі. Повість-есе / В. Коваль. – К.: Рад. письменник, 1985. – 296 с.: іл.

"Прапороносці" Олеся Гончара і зображення людини на війні: Матеріали творчої конференції. – К.: Дніпро, 1985. – 38 с.

Барабаш С. "Як дарунок долі..." (роман Олеся Гончара "Прапороносці") / С. Барабаш //... І вічна таїна слова: Аналіз великого епічного твору. Посібник для вчителя. – К., 1990. – С. 164–204.

Коваль В. І на весь білий світ // Література і сучасність. – К., 1984. – Вип. XVII. – С. 112–138.

Олійник Б. Вартість неперехідна... // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. - К., 1982. - С. 199- 203.

Яновський Ю. "Голубий Дунай"//Творчий світ письменника. Літературно-критичні -матеріали про творчість українських радянських письменників. – К., 1982. – С. 193–194.

* * * * *

Данилюк С. Письменницьке слово про "Прапороносців" / С. Данилюк // Культура і життя. – 2017. – 21 квіт. – С. 8.

Чікалін В. Хто вони, прототипи героїв "Прапороносців" / В. Чікалін // Урядовий кур'єр. – 2004. – 31 груд. – С. 8.

Шевельов Ю. "Голубий Дунай" / Ю. Шевельов // Українська мова та література. – 2004. – № 16. – С. 7–9.

"С о б о р "

"Книга вічна. Вона богонатхненна"
26.01.1971, "Щоденники"

*"Щойно прочитав "Собор". Орлиний,
соколинй твір Ви написали, роман-набат!"*
З листа Григора Тютюнника

*"Собор" відіграв знакове місце в
суспільстві, що розкладалося.
"Собор" Гончара наблизив народ до
власної душі.*

В. Югов

*"Собор" зачіпає найважливіші проблеми
моралі і моральності, правди і лжі,
чесності і пристосуванства, нарешті
екології і ставлення до історії, до тих
матеріальних і духовних цінностей,
які надбало людство".*

С. Баруздин

Бернадська Н. Собор як символ духовної краси людини (за однойменним романом О. Гончара) / Н. Бернадська // Українська література / Н. Бернадська. – К., 1995. – С. 115–117.

Коваль В. К. "Собор" і навколо собору / В. К. Коваль // Серце моє в колючому дроті: Есе. Спогади. Документи / В. К. Коваль. – К., 2005. – С. 7–278.

Коваль В. "Собор" і навколо собору / В. Коваль. – К.: Молодь, 1989. – 272 с.

Наєнко М. Незнищеність "Собору" / М. Наєнко // Одержимість: Критичні розвідки, портрети, відгуки / М. Наєнко. – К., 1990. – С. 103–112.

Проблеми духовного буття нації в романі О. Гончара "Собор" // Твір з української мови та літератури. Посібник для старшокласників та абітурієнтів. – К., 1996. – С. 102–107.

Рябчук М. Риштування довкола "Собору" / М. Рябчук // Слово про Олеса Гончара. – К., 1988. – С. 533–540.

Сверстюк Є. Собор у риштованні: [Розділи з твору, критика, образи героїв] / Є. Сверстюк // Українське слово. Хрестоматія з української літератури та літературної критики ХХ ст.: в 3-х кн. – К., 1994. – Кн. 1. – С. 50–67.

* * * * *

Білокінь С. Собори душ наших / С. Білокінь // Слово Просвіти. – 2014. – Ч. 42 (жовт.) – С. 12–13.

Буга К. Роман "Собор" Олесея Гончара. Урок 1. Собор як символ духовної краси людини. Представники старшого покоління в романі. Урок 2. Молоді трудівники міста і села / К. Буга // Українська мова та література. – 2008. – Ч. 3–4 (січ.) – С. 3–7.

Гаврильченко Н. Р. "Собор": зв'язок історичного минулого із сучасністю / Н. Р. Гаврильченко // Все для вчителя. – 2009. – № 23–24. – С. 109–111.

Гриценко В. Роздуми про антигероя роману Олесея Гончара "Собор" / В. Гриценко // Дивослово. – 1998. – № 5. – С. 18–20.

Дворкін С. Проблема людської душі та совісті в романі О. Гончара "Собор" / С. Дворкін // Українська мова та література. – 1997. – № 5. – С. 3.

Динец П. Олесею Гончару за "Собор" пропонували застрелитися / П. Динец // Комсомольская правда. – 2013. – 3 апр. – С. 19.

Загарук О. Храм і соціум у романах О. Гончара "Собор" та П. Загребельного "Диво". (Урок-семінар) / О. Загарук // Українська мова та література в школі. – 2006. – № 4. – С. 25–30.

Кордонська А. В. Собор – символ духовної людини в однойменному романі О. Гончара / А. В. Кордонська // Вивчаємо укр. мову та літературу. – 2017. – № 13–14. – С. 48–55.

Корчак К. Собор як символ духовної краси людей. За романом О. Гончара "Собор" / К. Корчак // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2000. – № 4. – С. 117–118.

Кудрявцев М. Вивчаємо роман О. Гончара "Собор" / М. Кудрявцев // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 2. – С. 10–17.

Мануйкін О. Не замулити джерела духовності (роман О. Гончара "Собор" у 11-му класі) / О. Мануйкін // Українська література в загальноосвітній школі. – 2000. – № 5. – С. 2–4.

Пащенко В. Розгром "Собору" О. Гончара: передісторія конфлікту / В. Пащенко // Рідний край. – 2007. – № 1(16). – С. 104–110.

Пащенко В. Руйнівники і будівничі: державна церковна політика через призму роману О. Гончара "Собор" / В. Пащенко // Рідний край. – 2005. – № 2 (13). – С. 145–152.

Пащенко В. Проблема руйнації церкви в романі "Собор" Олеся Гончара / В. Пащенко // Рідний край. – 2005. – № 1 (12). – С. 121–131.

Пінчук С. Кінець операції "Собор" / С. Пінчук // Літературна Україна. – 2011. – 31 берез. – С. 6–7.

Сагайдак Т. Руйнація свідомості в романі Олеся Гончара "Собор" / Т. Сагайдак // Українська література в загальноосвітній школі. – 2003. – № 8. – С. 46–48.

Серих С. Урок на тему "Актуальні проблеми сьогодення в романі О. Гончара "Собор" / С. Серих // Вивчаємо Українську мову та літературу. – 2004. – № 14. – С. 16–18.

Сівер Л. Краса і таємниця соборів: за романами В. Гюго і О. Гончара / Л. Сівер // Зарубіжна література. – 2010. – № 21–24. – С. 79–83.

Ювілей, якого не забули: [стенограма диспуту за романом "Собор" у Запорізькому педінституті 1968 р.] // Молодь України. – 2003. – 6 трав. – С. 4.

"Твоя зоря"

*"Сьогодні по програмі "Время" передали,
що "Зоря" – в числі увінчаних лаврами!
Перемогу здобуто – наперекір усьому,
в т.ч. й анонімникам. І це перемога всієї
літератури... Оце вона, мить щастя!"*

04.11.1982 "Щоденник"

*Твоя зоря" дуже особиста книга.
Не можу сказати, що автобіографічна,
але в неї увійшли дорогі для мене речі, я
сказав би, заповітні...*

О. Гончар

*Здоровим, віщим прозиранням у майбутнє
є його роман "Твоя зоря" – улюблене,
вершинне творіння Гончарового генія.*

Н. Нікуліна

Гаврилов О. Енергія доброти: [в т. ч. про головних героїв твору О. Гончара "Твоя зоря"] / О. Гаврилов // Совість поколінь: художньо-публіцистичні роздуми / О. Гаврилов. – К., 1983. – С. 187–207.

Гуменна В. Историзм у романі "Твоя зоря" / В. Гуменна // Феномен О. Гончара в духовному просторі українства: зб. наукових праць. – Полтава, 2008. – С. 133–139.

Малиновська М. Світло рідної зорі / М. Малиновська // Слово про Олесь Гончара. – К., 1988, – С. 425–431.

Наєнко М. К. Сьогодні як пам'ять історії / М. К. Наєнко // П'ятиліття українського роману : літературно-критичний нарис / М. К. Наєнко. – К., 1985. – С. 24–28.

Зобенко М. Національне в романі "Твоя зоря" / М. Зобенко // Слово і час. – 1998. – № 4–5. – С. 12–15.

Оренчак О. Роман О. Гончара "Твоя зоря": поетика психологізму / О. Оренчак // Феномен Олесь Гончара в духовному просторі українства: зб. наук. статей. – Полтава, 2013. – С. 241–249.

Яровий О. Сяйво українського серця ("Твоя зоря" Олесь Гончара: перспективи розуміння / О. Яровий // Літературна Україна. – 2008. – 24 січ. – С. 7.

"Тронка"

"Давно я не читав в українській літературі такого справжнього твору. Скільки в ньому сонця, поезії, радості і радощів життя!"

П. Козланюк

"Тронка" посідає особливе місце, сказати б можна, віхове місце в українській радянській літературі, як річ оригінальна, новаторська не тільки за своїм змістом".

Д. Павличко

"Яким світлим, яким багатонадійним і радісним душа моя бриніла, коли я "Тронку" перечитував".

П. Тичина

Городнюк Н. "Тронка" Олесь Гончара як пасторальна утопія / Н. Городнюк // Українська мова та література. – 2001. – Ч. 17. – С. 5.

Лупан А. Тронка – таланга // Творчий світ письменника. Літературно-критичні матеріали про творчість українських радянських письменників. – К. – 1982. – С. 211–212.

"Щоденники"

"Щирість, відкритість душі, сердечність, доброта, любов – це те, що зімітувати неможливо. Повертаючись до щоденників О. Гончара, незмінно ловлю себе на думці, що вірю авторові...".

П. Сорока

*Якби ж то було більше тих,
які читали щоденники О. Гончара,
ніж тих, котрим не до нього.*

В. Пепа

Баришенко Л. "Дякую Богові, що дав мені народитися українцем...": презентація "Щоденників" О. Т. Гончара. Колективний проект / Л. Баришенко // Вивчаємо Українську мову та літературу. – 2007. – № 34 (груд.). – С. 28–36.

Бурбан В. "Книга Буття" українського письменника ХХ століття. "Щоденники" Олесь Гончара / В. Бурбан // Дзеркало тижня. – 2005. – 16 лип. – С. 16.

Возна М. Захист історичних пам'яток України, як одна зі складових духовного захисту нації у щоденниках та публіцистиці Олесь Гончара / М. Возна // Пам'ять століть. – 2007. – № 1. – С. 97–106.

Галич В. "Не в силі нічого забути, зректись". Щоденники Олесь Гончара воєнних літ / В. Галич // Вітчизна. – 2003. – № 7–8. – С. 143–150.

Гоян Я. "Дякую Богові, що дав мені народитися українцем": [Про "Щоденники"] / Я. Гоян // Слово Просвіти. – 2005. – Ч. 25 (черв.) – С. 11–12; Дивосвіт. – 2005. – № 3. – С. 11–12.

Кирилюк В. Свято живого слова Олесь Гончара: Незабутні / В.Кирилюк // Літературна Україна. – 2005. – 31 берез. – С. 1,7.

Мороз В. Голос епохи Олесь Гончара / В. Мороз // Освіта. – 2005. – 16–23 листоп. – С. 2.

Тараскевич П. Голос душі і серця. "Щоденник" Олесь Гончара / П. Тараскевич // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2005. – № 30 (жовт.) – С. 2–6.

Сорока П. Мудрість доброти . Нотатки на берегах щоденника Олесь Гончара / П. Сорока // Слово Просвіти. – 2004. – Ч. 26. – С. 9–10.

Сценарії за творчістю

Гащук Р. Собор душі Олеся Гончара (Літературно-музична композиція, присвячена О. Гончару) / Р. Гащук // Дивослово. – 2000. – № 4. – С. 51–55.

Загарук О. Храм і соціум у романах О. Гончара "Собор" та П. Загребельного "Диво" : (Урок-семінар) / О. Загарук // Українська мова і література в школі. – 2006. – № 4. – С. 25–30.

Хаустова С. Навчально-виховний захід: "Архітектура в романі Олеся Гончара "Собор" (11клас) / С. Хаустова // Українська література. Навчально-методичний посібник / С. Хаустова. – Харків, 2007. – С. 83–89.

"Подвигу народному не померкнути повік": сценарій композиції за творчістю О. Гончара // Народна армія. – 2010. – 10 груд. – (вкладка).

Росада К. Урок-диспут "Ти на землі – людина" (за романом Олеся Гончара "Собор") / К. Росада // Освіта. – 1999. – № 19–20. – С. 6.

Рубан Л. Будівничий соборів наших душ: учнівська конференція, присвячена 90-річчю письменника / Л. Рубан // Дивослово. – 2008. – № 4. – С. 21–28.

Сергійчук З. "Олесь Гончар – письменник нашої доби". Читацька конференція / З. Сергійчук // Позакласний час. – 1998. – № 20. – С. 13–14.

Синьоока Г. Роман О. Гончара "Собор": інсценізація уривків на уроці / Г. Синьоока // Всесвіт. література та культура в навчальних закладах України. – 2007. – № 1. – С. 31–34; Укр. література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 6. – С. 34–37.

Собор душі Олеся Гончара // Свою Україну любіть... : літературно-музичні сценарії для шкіл. – Полтава, 2005. – С. 74–81.

Фурсова Л. "Мене війна веде все далі": літературна композиція за фронтовими поезіями Олеся Гончара / Л. Фурсова // Українська література в загальноосвітній школі. – 2007. – № 5. – С. 54–56.

* * * * *

"Олесь Гончар": кросворд // Освіта. – 1999. – № 39. – С.3; 1998. – № 20–22 – С. 31; 1997. – № 23–24. – С. 15.

"Олесь Гончар": літературний кросворд // Українська мова та література. – 1998. – № 15 (квіт.). – С. 8.

В'юн А. Кросворд "Олесь Гончар" / А. В'юн // Освіта України. – 2003. – 8 квіт. – С. 8.

Уривки з віршів, вислови про О. Гончара

*Чарівник із полтавських земель,
З піднебесся людського огрому.
В тихім голосі, в слові твердому, –
Золотіло, мов родимка, – "ель".*

В. Забаштанський

*Незрадженого слова і себе
Являє він стійку, відважну силу,
Узорується в Україну милу,
У золотаву синь її небес.*

В. Кочевський

*Немає Майстра. Храм його стоїть
Там волі дух, там дихає блакить,
Там сонце - на калинові мости.
До нього нам - іти ще та іти..*

В. Мирний

*Як Вас любили всі, Олесю!
Здається, навіть вороги...
Бо Ви були як чисте плесо
Серед болотної нудьги.*

*Нехай покриють незабудки
Останній шлях, останню путь.
Щоб Ваші всі слова-набутки
Лишилися нам на незабудь...*

О. Білаш

*На толоку давно зійтись пора, –
Він кличе нас, як правда, яснолиций, –
З каміння розбрату не збудувать світлицю..."
О як нам зараз треба Гончара!*

В. Кочевський

*Буде він Собором височіти
На далекі і близькі світи,
І нова Вкраїна свіжі квіти
Не забуде сину принести.*

П. Ротач

*Нам лишилась
гнучким незаламаним скрепом,
Ваша совість – народна,
безсмертна, жива.*

М. Костенко

Олесь Гончар як письменник має далекоглядне око, непомильний слух і високо патріотичне серце.

П. Тичина, 1947 р.

... Його новели – такі ж самі сильні, як і його більші речі...

П. Тичина, 1947 р.

"Я хочу, щоб Ви знали, яка радість обгортає мене, коли мені довелося жити у той час, як живе на світі Олесь Гончар..."

О. Вишня (з листа, 11.07.1947 р.)

Олесь Гончар. Справжній талант, чи втримається? Гадаю, що втримається і дасть для літератури багато хорошого. Він, безперечно, для літератури. Не спекулянт!

О. Вишня

... на небосхилі нашої літератури зійшла нова яскрава зоря, і це була Гончарова зоря.

П. Загребельний

Письменник Олесь Гончар своєю творчістю, всією діяльністю зробив дуже багато для України. Стало це можливим завдяки його синівській любові до України.

В. Дончик

Мало сказати: Гончар любив Україну. Він жив нею, боровся за неї – усім життям...

Р. Лубківський

Україна – ось ідеал Олесь Гончара! Світло любові цього вічного ідеалу струменить із слова письменника через усе його життя.

Я. Гоян

Не одне покоління молодих українців училося на його [Гончарових] емоційно наснажених книжках, як треба любити рідну землю.

М. Наєнко

Олесь Гончар не намагався обходити гострих кутів, не "пригладжував" подій і не спрощував правди.

В. Симоненко

Гончар – художник світла, його дослідник, зображувач і поет; Музично течуть хвилі Гончарової прози.

М. Бажан

... Життя Олесь було, я б сказала, драматично-трагічне, стражденне життя людини, яка так багато всього зазнала в житті і так багато завжди брала на себе.

В. Гончар

Мова Олесь Гончара нагадує мені ту поліфонію літа, ту щедрість теплого серця, його дозрілість і силу... Він весь належить мові, її красі і непоступливості, її ранковій чистоті і джерельній дзвінкості... в мові письменника все поєднується в дивному суголоссі, все грає і бринить, все вібує і тривожить.

І. Драч

Олесь Гончар – один із тих українських письменників ХХ століття, творчість яких можна й треба прочитувати в контексті світових літературних досягнень та ідеологічних поєдинків.

Д. Павличко

Великі письменники завжди були мостами між минулим і майбутнім. Гончар бере в них те, що спрямовано в майбутнє. Бере охоче й сумлінно. І сам продовжується в майбуття.

П. Загребельний

Олесь Гончар – письменник, якого люблять іноді, здається, за саме звучання його імені.

П. Загребельний

Зоря Олесь Гончара яснітиме нам, допоки віку.

Ю. Мушкетик

Оповідання Олесь Гончара наділені... неповторним звучанням, і воно вчувається нам, як у фразі, як у композиції епізодів, як в побудові сюжету, так і в самих долях героїв, у їхніх вчинках.

Є. Гуцало

Олесь Гончар. Справжній талант, чи втримається? Гадаю, що втримається і дасть для літератури багато хорошого. Він, безперечно, для літератури. Не спекулянт!

О. Вишня

Поезії Олесь Гончара написані в кращих традиціях неокласиків. Вони, на мою думку, мають дотичність до "неокласичного" своїм інтелектуальним рівнем, умінням неокласиків схопити емоційно-настрійову сторону життя.

В.Осадчий

... Специфічна "оптика" бачення ним світу: він скоріше зверне увагу на добрі, приязні, сонячні аспекти життя своїх героїв, ніж на темні, жорстокі його прояви...

Ф. Неуважний

Творча палітра Олесь Гончара дуже яскрава, різнобарвна, в кожному новому творі відкривається величезне багатство його художнього обдарування.

І. Шамякін

"Тому, хто із вогню приніс
натхненне слово
і образи живі, освячені огнем..."

Дарчий напис В. Сосюри

У переломні катарсисні моменти в житті суспільства... на передній план виступає (природно, що за обов'язкової умови – наявність таланту) сама особистість письменника, його суто людські якості: принциповість, громадянська мужність, моральна чистоплотність і в справах громадських, і в побуті, абсолютне неприйняття конформізму, чіткість ідейної позиції, чесність у поводженні з фактами історичними і фактами сьогодення. Саме такими якостями повною мірою володіє Олесь Терентійович Гончар.

Б. Олійник

Олесю Гончару не треба було вживатися в образи своїх героїв, він просто жив з ними, жив у них, а вони жили в ньому.

Б. Олійник

... Читаю... і вникаю серцем у вічну пісню Вашої землі, таку поетичну, манливу своєю музикою.

К. Федін

Для Гончара народ – найвище мірило, незмінне захоплення його душі, і кожне явище життя він намагався розглядати мовби очима народу.

Л. Талалай

Ми з нашою деформованою ментальністю не доросли до сприйняття тих істин, які глибинно розкривав у нас самих – українцях – Олесь Гончар...

М. Зобенко

... [Гончар] всюди свій, в кожному регіоні, в кожному закутку української землі.

Р. Лубківський

Гончар дуже добра людина, дуже приємна і задушевна.

Л. Леонов

УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ О. Т. ГОНЧАРА

Затверджено нове Положення про премію імені Олеся Гончара // Літературна Україна. – 2017. – 27 лип. – С. 2.

Україна. Кабінет Міністрів. Про заснування літературної премії імені Олеся Гончара // Літературна Україна. – 1998. – 6 січ. – С. 1.

Пасемко І. У гостях у велета української літератури О. Гончара: [у Полтаві відбулася Всеукр. наук. конф. "Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства"] / І. Писемко // Рідний край. – 2008. – № 2. – С. 209–213.

Білик Г. Усі дороги ведуть до Олеся Гончара: [II Всеукр. наук. конф. "Феномен Олеся Гончара в духовному просторі українства"] / Г. Білик // Зоря Полтавщини. – 2013. – 12 квіт. – С. 3.

Бондаренко С. Рік Гончара, вік Гончара... / С. Бондаренко // Літературна Україна. – 2013. – 11 квіт. – С. 2.

Вручено премію імені Олеся Гончара // Літературна Україна. – 2004. – 29 лип. – С. 2.

Українська Рада Миру започаткувала премію ім. О. Гончара

Собори душ своїх бережіть... : збірка творів молодих літераторів Полтавщини. – Полтава : "Полтава". – 156 с.

Тарасюк Г. Німецькі уроки з української літератури / Г. Тарасюк // Урядовий кур'єр. – 2007. – 31 серп. – С. 8–9.

Про історію заснування Міжнародної премії ім. О. Гончара та її лауреатів за 10 років.

Тарасюк Г. Під зорею Гончара: [Про кн. "О. Гончар: Прагніть задумів глибоких", до якої увійшли твори лауреатів Міжнар. україно-німецької премії ім. О. Гончара] // Літературна Україна. – 2007. – 1 листоп. – С. 2.

Гнатюк Н. Ім'я високе, світле: вручення Міжнародної україно-німецької літературної премії імені Олеся Гончара за 2006 рік / Н. Гнатюк // Урядовий кур'єр. – 2006. – 8 квіт. – С. 16.

Міжнародна премія знайшла лауреатів // Голос України.–1999. – 3 квіт. – С. 3.

Бондар Л. "Прапорonoсці", "Тронка", "Собор" / Л. Бондар // Літературна Україна. – 2002. – 28 берез. – С. 4.

Вийшов" 2-томник "Людина світу, син Дніпра", де ідеться про життя О. Гончара та в світлі нового дня розглядаються його твори.

Іменем Олеся Гончара назвали миколаївські корабели судно типу "ріка-море" // Урядовий кур'єр. – 2006. – 4 трав. – С. 1.

Переможці конкурсу імені Олеся Гончара // Літературна Україна. – 2000. – 11 трав. – С. 5.

Конкурс заснований дніпропетровським літературно-мистецьким журналом "Бористен".

Клименко Н. Гончаровими стежками мудрості й добра : [про "Зелене свято Гончарового дитинства" у с. Суха Кобеляцького р-ну] / Н. Клименко // Зоря Полтавщини. – 2012. – 13 черв. – С. 3.

Крикуненко В. Автографи Олесь Гончара в Москві : [ексклюзивна виставка "Автографи"] / В. Крикуненко // Літературна Україна. – 2013. – 18 квіт. – С. 3.

Цибенко М. Імені Олесь Гончара / М. Цибенко // Літературна Україна. – 1998. – 26 берез. – С. 4.

Науково-дослідній лабораторії фольклору, нар. говорів та літератури Придніпровського регіону Дніпропетровського державного університету присвоєне звання Майстра.

Чікалін В. Нашадки прапорноносців. Воїни уславленої 72-ї механізованої дивізії висловили побажання присвоїти ім'я Олесь Гончара частині, в якій він воював і увічнив подвиги своїх однополчан у романі-трилогії "Прапорноносці" / В. Чікалін // Урядовий кур'єр. – 2000. – 12 груд. – С. 9.

Фонду імені Олесь Гончара – 10 років // Пам'ятки України: історія та культура. – 2006. – № 3. – С. 3 – (обкл.)

Створено Всеукраїнський фонд відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини ім. Олесь Гончара.

Музеї. Пам'ятники О. Гончару

Хата, де виростав Олесь Гончар (до 90-річчя від дня народження). Путівник / Упорядник Т. Бондаревська. – Полтава: Полтавський літератор, 2008. – 72 с.

Білоцерківець Н. Боронитель духовності: [відкриття пам'ятника у Києві] // Українська культура. – 2001. – № 8. – Обкл.

Олесь Гончар повернувся // Жінка. – 2001. – № 8. – С. 3.
Фотоінформація про пам'ятник письменникові у Києві.

Бондаревська Т. "... І нова Вкраїна свіжі квіти не забуде сину принести" / Т. Бондаревська // Зоря Полтавщини. – 2007. – 9 листоп. – С. 3.

У м. Дзержинську Дніпропетровської обл. у місцевій школі відкрито музей О. Гончара.

Віценя Л. Соборний дзвін над Україною / Л. Віценя // Зоря Полтавщини. – 2003. – 2 квіт. – С. 3.

Вшанування пам'яті письменника у державному літературно-меморіальному музеї-садибі О. Гончара.

Гончар В. Повернення до своєї хати / В. Гончар // Українська газета. – 2000. – 21 груд. – С. 5.

Квітка О. Авторів "Собору" : [відкрито меморіальну дошку на мурі Михайлівського Золотоверхого монастиря] / О. Квітка // Літературна Україна. – 2011. – 26 трав. – С. 16.

Рижков В. Будинок у Ломівці пам'ятає "Прапорноносців". Поки "верхи" відзначають ювілей Щербицького, "низи" створюють народний музей Гончара // День. – 2003. – 19 лют. – С. 5.

Рубан Л. Музей Олесея Гончара як важливий складник системи навчально-виховної роботи в школі [м. Київ] / Л. Рубан // Рідний край. – 2014. – № 1 (28). – С. 136–138.

Художні твори, присвячені О. Гончару

Батюк В. О. Т. : [Вірш-присвята] / В. Батюк // Київ. – 1998. – № 3–4. – С. 3–4.

Білаш О. О. Гончару : [Вірш] / О. Білаш // Вінок пам'яті Олесея Гончара : спогади. Хроніка. – К., 1997. – С. 451.

Дзюбенко Н. Олесею Гончару : [Вірш] / Н. Дзюбенко // Літературна Україна. – 2003. – 24 квіт. – С. 2.

Драч І. Балада про усмішку (Олесею Гончару) : [Вірш] / І. Драч // Вибрані твори : в 2-х т. / І. Драч. – К., 1986. – Т. 1. Поезії. – С. 303–304.

Забаштанський В. Собор : [вірш] / В. Забаштанський // І все-таки стою! : поезії. Переклади / В. Забаштанський. – К., 2009. – С. 281.

Заєць В. Щоденники О. Гончара : [Вірш] / В. Заєць // Культура і життя. – 2005. – 24 серп. – С. 6.

Кононенко П. Голоси в пустелі : драматична поема / П. Кононенко // Українознавство. – 2010. – № 3. – С. 275–277.

Костенко М. Олесею Гончару – з полтавських доріг : [Вірш] // Зоря Полтавщини. – 1998. – 13 трав. – С. 3.

Лупій О. Повернення Олесея Гончара (на відкриття пам'ятника письменнику у Києві): [Вірш] / О. Лупій // Літературна Україна. – 2001. – 31 трав. – С. 1.

Любовий М. Хата Гончара : [Вірш] / М. Любовий // Протуберанці серця: поезія, публіцистика / М. Любовий. – Полтава, 2009. – С. 107.

Павличко Д. Уся моя печаль, і ніжність, і тривога : [Поезія] / Д. Павличко // Слово Просвіти. – 2003. – Ч.50. – С. 10.

Петрук-Попик Г. Собор Олесея Гончара : [Вірш] / Г. Петрук-Попик // Літературна Україна. – 2002. – 22 серп. – С. 6.

Піка К. Співці : [Вірш] / К. Піка // Дзвін. – 2003. – № 9. – С.158.

Редчиць І. Собор свободи : [вірш-присвята] О. Т. Гончару / І. Редчиць // Літературна Україна. – 2008. – 22 трав. – С. 2.

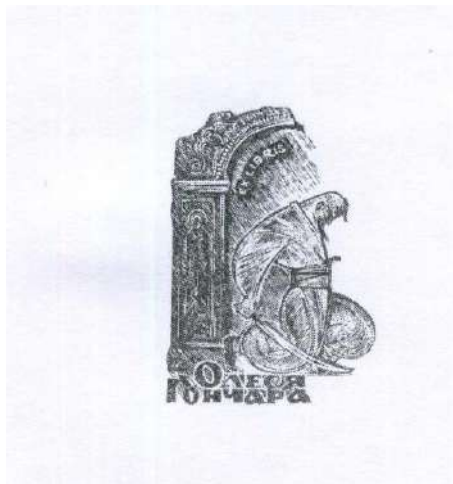
Ротач П. Золотокриле слово Гончара : [Вірш] / П. Ротач // Полтавська Думка. – 1995. – 21 лип. – С. 2; Вінок пам'яті Олесея Гончара: Спогади. Хроніка. – К., 1997. – С. 235.

Сизоненко О. "Слов'янські танці" Дворжака : новела / О. Сизоненко // Жінка. – 1999. – № 5. – С. 14–15, 28.

Цюпа І. Лицарі духу : [Вірш] / І. Цюпа // Україна. – 2000. – № 6. – С. 43.

Чабаненко В. Ватаг-рятівник (О. Т. Гончару) : [Вірш] / В. Чабаненко // Літературна Україна. – 2001. – 20 груд. – С. 7.

Чемерис В. В зоні Змієносця : роман-придибенція / В. Чемерис // Вітчизна. – 2004. – № 3–4. – С. 14–69.

Науково-виробниче видання

Високих літ
високий лет

Коментований бібліографічний покажчик

Упорядник:	<i>Л. І. Картальова</i>
Доповнення і редагування:	<i>Н. І. Требіна</i>
Комп'ютерний набір:	<i>Г. А. Сулима</i> <i>Н. М. Требіна</i>
Редактор:	<i>С. В. Сичова</i>
Комп'ютерна верстка:	<i>О.М. Якубовський</i>
Відповідальна за випуск:	<i>М. Г. Максименко</i>

Підписано до друку 26.12.2017. 52 стор. Тираж 4 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36039, м. Полтава, вул. О. Гончара, 25а
E-mail: pobugonchara@ukr.net